

Juridik

A

accept * ► 1. i fråga om avtal: rättshandling varigenom lämnat anbud antas 2. i fråga om värdepapper: åtagande att stå för betalningsansvar

acceptfrist * ► den tid det kan tänkas ta att godta eller förkasta ett anbud

ackord * ► 1. ekonomisk uppgörelse mellan en betalningsskyldig på obestånd och hans fordringsägare om nedsättning eller senareläggning av betalningsskyldigheten 2. ekonomisk uppgörelse i allmänhet

adoption * ► det att formellt uppta en person som sitt eget barn

adoptivbarn * ► adopterat barn, FB 4 kap.

adoptivföräldrar * ► vuxna som genom adoption upptagit barn som eget, FB 4 kap.

advokat * ► jurist som yrkesmässigt tillhandagår allmänheten med juridisk rådgivning och biträder part inför domstol. Titeln får i Sverige endast användas av medlemmar i Svenska Advokatsamfundet

advokatbyrå * ► byrå där advokater arbetar

affärsjuridik * ► områden inom civilrätten som reglerar affärslivet, t ex köp-, avtals-, konsument- och krediträtt

akt * ► handlingar i ärende eller mål som förvaras i samlad form

aktie * ► 1. andelslott i kapitalet i ett aktiebolag 2. handling som utgör bevis om andelslotten

aktiebok * ► förteckning över aktier och aktieägare i ett aktiebolag

aktiebolag, AB * ► form för företagande i vilket delägarna, aktieägarna, i princip är fria från personligt ansvar för företagets skulder

aktiekapital * ► det kapital som skall erläggas av den som tecknar aktier i ett aktiebolag och som skall utgöra säkerhet för bolagets fordringsägare

aktieägare * ► ägare av andel i aktiebolag

alibi * ► (bevis för) vistelse på annat ställe än brottsplatsen vid tidpunkten för ett brott

alkohollagen * ► lag om tillverkning av alkoholdrycker och handel med sådana varor, Alkohollag (1994:1738) 1:1

allemansrätt * ► rätt för alla att, med vissa undantag, fritt färdas över annans mark, plocka bär och vilda blommor, bada i hav och sjöar osv

allmän domstol * ► domstol som, till skillnad från specialdomstol, är behörig att ta upp mål i allmänhet

allmänfarligt brott * ► gemensam beteckning för de brott som innebär att människor eller egendom utsätts för stora risker, t.ex. allmänfarlig vårdslöshet, mordbrand, sabotage, allmänfarlig ödeläggelse och miljöbrott

allmänfarlig vårdslöshet * ► det att av vårdslöshet framkalla fara för sådan skada som krävs för ansvar för mordbrand eller allmänfarlig ödeläggelse, BrB 13:6

allmänfarlig ödeläggelse * ► det att uppsåtligen genom explosion, översvämning, ras, skeppsbrott, flyg- eller tågolycka eller annan sådan ofärd framkalla fara för annans liv eller hälsa eller omfattande förstörelse av annans egendom, BrB 13:3

allmän handling * ► framställning i skrift eller bild samt upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniska hjälpmedel och som förvaras hos myndighet och är inkommen till eller upprättad hos myndighet, TF 2:3

allmänna arvsfonden * ► fond till vilken överförs kvarlåtenskap efter personer som avlidit utan att efterlämna arvsberättigade anhöriga eller testamentstagare

allmänna medel * ► statliga eller kommunala ekonomiska tillgångar

allmänna reklamationsnämnden, ARN * ► myndighet som prövar tvister mellan konsument och näringsidkare om konsumentköp och konsumenttjänster, t.ex. fel i köpta varor

allmänning * ► mark ägd av samfällighet

allmännyttigt bostadsföretag * ► Lag (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag, 1 kap. 7 §

allmän plats * ► enligt ordningslagen mark som omfattar allmän väg, gata, torg, park eller annat område som är tillgängligt för allmänheten

allmänprevention * ► den avskräckande verkan som bestraffning har på allmänhetens benägenhet att begå brott

allmän rättshjälp * ► Rättshjälpslag (1996:1619)

allmän sammankomst * ► sammankomst som allmänheten har tillträde till

allmänt förvar * ► betalning som deponeras hos länsstyrelsen när fordringen är tvistig eller borgenären vägrar ta emot betalningen, s.k. nedsättning i allmänt förvar

allmänt ombud * ► statens representant i vissa typer av förvaltningsmål, t.ex. körkortsmål

allmänt åtal * ► brott som åtalas av allmän åklagare med eller utan medverkan av målsägande

allmän åklagare * ► jurist som är anställd av staten och som har att leda förundersökning vid svårare brott och besluta om tvångsåtgärder. Allmän åklagare har behörighet att vid allmän domstol föra ansvarstalan i allmänt åtal

amortering * ► periodisk avbetalning av t.ex. ett lån

anbud * ► erbjudande om avtal riktat till en eller flera tilltänkta anbudstagare

anbudsgivare * ► den som lämnar avtalsförslag till någon

anbudstagare * ► den som mottar ett avtalsförslag

andelslägenhet * ► benämning på lägenhet i flerbostadshus vilket samägs och bebos av flera ägare, som utan att bilda bostadsrättsförening sinsemellan träffar avtal om förvaltning och disposition av lägenheterna

angivelsebrott * ► brott till vilka det för allmänt åtal krävs angivelse från målsäganden

anhållan * ► formell begäran

anhållande * ► frihetsberövande tvångsåtgärd i brottmål

anhållen * ► den som berövats friheten genom beslut av åklagare

anhängiggöra * ► inleda processuellt förfarande genom att inlämna stämningsansökan till domstol

anklaga * ► utpeka någon som skyldig till brottslig gärning

anläggningsarrende * ► arrende för annat ändamål än jordbruk där arrendatorn har rätt att bibehålla anläggning på marken

anläggningstillgångar * ► tillgångar i ett företag som är avsedda för stadigvarande bruk, t.ex. fastigheter och maskiner

anmälningsskyldighet * ► 1. skyldighet för vissa befattningshavare att anmäla missförhållanden, Socialtjänstlag (2001:453) 14 kap.

annuitetslån * ► lån som amorteras genom att lika stort belopp betalas varje gång såsom en summa av ränta och amortering

annullera * ► upphäva, förklara ogiltig

anonymitetsskydd anonymiteettisuoja ► 1. rätt för författare eller person att inte namnges i tryckt skrift, TL 3 kap. 2. rätt för en person som gjort anmälan att vara anonym

anstiftan * ► det att uppsåtligen förmå någon att begå brottslig gärning, BrB 23:4

anstånd * ► uppskov

ansvarsfrihet * ► 1. godkännande av ansvarigas verksamhet 2. frihet från straffrättsligt ansvar

ansvarsförsäkring * ► försäkring för täckande av skadeståndsskyldighet

ansvarspåföljd * ► straff för brottslig handling

ansvaryrkande * ► begäran att tilltalad skall dömas till straffrättslig påföljd för viss gärning

Arbetsdomstolen, AD * ► specialdomstol som handlägger tvister som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare

arrendator * ► person som driver t.ex. jordbruk eller annan rörelse på arrende

arrende * ► nyttjanderätt till jord mot ersättning; även benämning på denna ersättning. Termen används också vid andra nyttjanderätter, t.ex. av rörelse

arv * ► kvarlåtenskap som tillfaller efterlevande

arvinge * ► person som är berättigad till arv

arvlåtare * ► avliden som efterlämnar arv

arvlös * ► person som inte erhåller arvslott

arvsavsägelse * ► avstående från arv

arvskifte * ► delning av en avliden persons tillgångar mellan dödsbodelägarna

arvsklass * ► parentel, den grupp som en arvlåtares arvingar hör till enligt arvsordningen

arvslott * ► del av arv som tilldelas viss person enligt lag eller testamente

arvsrätt * ► i lag grundad rätt till arvlåtarens kvarlåtenskap som tillkommer arvingarna

arvsskatt * ► skatt på det som arvingar, testamentstagare eller förmånstagare erhåller från en avliden

arvsskattelagen *

arvtagare * ► person som är berättigad till arv

A-skatt * ► preliminär skatt på tjänsteinkomster, Skattebetalningslag (1997:483) 4:2

assessor * ► titel på vissa ledamöter med juridisk utbildning i hov- och kammarätterna samt vissa tjänstemän i länsstyrelserna

assurerat brev * ► brev vars värde försäkrats på posten

asyl * ► uppehållstillstånd som beviljas en utlänning därför att han eller hon är flykting,
Utlänningslag (2005:716)

avbetalningsköp * ► köp som innebär att betalning av en vara sker vid flera tillfällen efter
varans leverans

avhysning * ► vräkning; avlägsnande genom kronofogdemyndighet av t.ex. hyresgäst eller
arrendator, som vägrar att flytta trots att han är förpliktad därtill. Verkställs efter beslut av
domstol

avkastning * ► inkomst av egendom utan att själva egendomen tas i anspråk; t.ex. ränta

avkunna * ► muntligen meddela dom eller utslag

avskrivning * ► 1. nedskrivning av det bokförda värdet av ett företags anläggningstillgångar 2.
domstols beslut om att avsluta handläggning av mål eller ärende utan beslut i sak, t.ex. när part
har uteblivit eller när talan har återkallats

avslag * ► nej till (viss) formell begäran

avslå * ► förklara icke beviljad (med avseende på formell anhållan, ansökning etc.)

avstycka * ► avskilja ett markområde för att bilda ny fastighet

avstyckning * ► form av jorddelning som innebär att ett område skiljs av och bildar en ny
fastighet

avstyrka * ► formellt föreslå avslag på begäran

avtal * ► överenskommelse mellan två eller flera parter

avtalsbrott * ► det att inte fullgöra sina avtalsförpliktelser; kontraktsbrott

avtalsfrihet * ► juridisk princip enligt vilken man har rätt att fritt träffa avtal med vem man vill på
vilka villkor man vill

avtalsvite * ► i avtal fastlagt belopp som ska erläggas för underlåtenhet att fullgöra en förpliktelse

avvika * ► rymma

avvikande mening * ► skiljaktig mening

avvisa * ► 1. om myndighets eller domstols vägran att ta upp ärende eller mål till behandling 2.
vägra att ta emot utlänning i landet

avvisitering * ► det att gå igenom och tömma fickorna på en gripen person före inläsning

avvisning * ► 1. domstols beslut att på formella grunder avstå från att ta upp ett mål till prövning
2. beslut som innebär att utlänning skall föras ut ur riket 3. verkställighet av avvisning,
Utlänningslag (2005:716) 8 kap

avyttra * ► göra sig av med äganderätten till något

B

balansräkning * ► sammanfattning av en rörelses tillgångar och skulder

balk * ► 1. lag omfattande stort rättsområde 2. huvudavdelning i lagboken

bankgaranti * ► borgensförbindelse utställd av bank

banksekretess * ► rätt till frihet från insyn i egna bankaffärer

bar gärning * ► innebär att en brottsling ertappas vid själva utförandet av en (brottslig) gärning

barnadråp * ► kvinnas dödande av sitt barn vid födelsen, BrB 3:3

barnmisshandel * ► BrB 3:5, 3:6, 3:10

barnombudsmannen, BO * ► myndighet som bevakar frågor som angår barns och ungdomars rättigheter och intressen

barnpornografibrott * ► brott som innebär att barn skildras i pornografisk bild med uppsåt att bilden sprids eller spridandet av sådan bild, BrB 16:10 a

bedrägeri * ► brott som innebär att någon med uppsåt vilseleder någon annan på sätt som leder till vinning för den ene och skada för den andre, BrB 9:1, 3, 11

bedrägligt beteende * ► bedrägeri som är att anse som ringa, BrB 9:2

befintligt skick * ► förbehåll genom vilket säljaren friskriver sig från ansvar för fel

befogenhet * ► rätt att vidta åtgärd på annans uppdrag

behörig * ► som uppfyller de formella kraven för tjänst, studier etc.

behörighet *

behörighetsmissbruk * ► ett förskingrings- eller trolöshetsbrott, BrB 10:6

beivra ett brott * ► vidta åtgärder för att gärningsmannen skall åtalas

belåning * ► upptagande av lån mot säkerhet (pant) i viss egendom

bemyndigad * ► person som har befogenhet eller auktorisation

bemyndigande * ► det att tilldela någon befogenhet

benåda * ► ge någon nåd, efterskänka någons straff

berätt mod * ► brottslig handling i berätt mod kan anses vara överlagd eller att det funnits tid för överläggning för gärningsmannen, i motsats till en som begås i hastigt mod

besitta * ► det att faktiskt inneha något

besittningsrätt * ► laglig rätt att fortsätta besitta något; den rätt som följer med besittning av något

besittningsskydd * ► lagligt skydd för en hyresgäst att fortsätta att nyttja lägenhet, t.ex. vid hyra eller arrende, trots att avtalet har sagts upp

beskattning * ► uttagande av skatt

beskattningsbar inkomst * ► taxerad förvärvsinkomst minskad med grundavdrag och allmänna egenavgifter

beskattningsår * ► det år inkomsten förtjänas. Denna beskattas nästföljande år, taxeringsåret

beslag * ► tvångsmedel i brottmål, som beslutas av åklagare eller av domstol och som innebär omhändertagande av föremål, som skäligen kan antagas äga betydelse för utredning om brott eller vara som avhänts någon genom brott, RB 27:1

beslagta * ► ta i förvar, konfiskera

beslut * ► avgörande; avgörande i domstol som inte berör själva sakfrågan utan t.ex. rör ersättning till vittne eller försvarare och andra frågor som uppstått vid handläggningen

beslutanderätt * ► rätt att fatta beslut

beslutsformulering * ► beslutets språkliga utformning

beslutsmeddelande * ► formellt meddelande om myndighets beslut

beslutsmotivering * ► skälen för ett beslut

beslutsunderlag * ► något som legat till grund för ett beslut

bestickning * ► det att till tjänsteutövare lämna, utlova eller erbjuda otillbörlig belöning för tjänsteutövningen, BrB 17:7

bestraffa * ► straffa

bestraffning * ► straff; utdelande av straff

bestrida * ► 1. tillbakavisa eller förneka 2. ansvara för betalningen 3. ha ansvar för utförandet av viss uppgift

bestridande * ► 1. det att en part i en rättegång motsätter sig motpartens yrkande 2. åtagande att svara för kostnader av visst slag

bestyrka * ► bekräfta riktigheten av, vidimera

besöksförbud * ► förbud för en person att besöka eller på annat sätt ta kontakt med en annan person, Lag (1988:688) om besöksförbud

betalningsanmärkning *

betalningsföreläggande * ► åläggande för någon att betala en penningfordran som är förfallen till betalning, Lag (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning 3 §

betalningsförsummelse * ► underlåtenhet att betala

betalningstermin * ► period under vilken betalning för något skall erläggas

betalningsvillkor * ► överenskommelse om hur betalning skall ske

betänketid * ► tid om normalt minst 6 månader som skall föregå dom på äktenskapsskillnad, om endast en av makarna önskar skilsmässa eller makarna har gemensamma barn under 16 år, ÄktB 5 kap.

bevakning * ► formell notering om fordringsanspråk

bevilja * ► lämna sitt godkännande till viss begärd förmån

bevis * ► 1. något som används för att fastställa riktigheten hos ett påstående 2. dokument som styrker något 3. anteckning om riktigheten av något

bevisbörda * ► nödvändigheten i rättegång för part att prestera tillräckligt stark bevisning beträffande ett sakförhållande som åberopats som grund för talan

bevisförvanskning * ► förvanskande eller undanröjande av bevis, BrB 15:8

bevisning * ► bevismaterial som framläggs vid domstolsprövning

bevissäkring * ► används inom process- och skatterätt för att säkra bevis genom beslag och försegling, t.ex. i en rättegång eller vid revision

bevistema * ► vad som ska bevisas

bevisupptagning * ► procedur, varigenom domstol inhämtar bevis

bevisvärde * ► styrkan hos ett bevis

bevittna * ► 1. finnas närvarande för att se något händelseförlopp 2. intyga riktigheten eller giltigheten av något document

bigami * ► tvegifte, BrB 7:1

bilaga * ► dokument, trycksak eller textavsnitt som utgör utfyllande tillägg till huvuddokumentet eller huvudframställningen

bilförsäkring * ► obligatorisk försäkring för bil

biträdande jurist * ► jurist som är anställd vid advokatbyrå men ännu inte fått advokattitel

biträde * ► juridisk hjälp vid förhandling m.m.

bo * ► sammanfattande benämning på en persons alla tillgångar och skulder

bodelning * ► uppdelning av egendom i gemensamt bo vid t.ex. äktenskapsskillnad eller makes död

bohag * ► möbler, husgeråd e.d. i ett hem

bokföring * ► ekonomisk redovisning av affärshändelser

bokföringsbrott * ► åsidosättande av bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen m.m., BrB 11:5

bokföringsskyldig * ► den som skall löpande bokföra uppkomna affärshändelser m.m., Bokföringslag (1976:125) 2 §

bokslut * ► årligt avslut av bokföring, Bokföringslag (1976:125) 2 §

bolag * ► ekonomisk verksamhet tillsammans med två eller flera, Lag (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag 1:1

bolagsman * ► delägare i bolag

bolagsordning * ► stadgar för ett aktiebolags verksamhet och förvaltning; regelverket för hur företaget skall styras. I bolagsordningen skall t.ex. anges bolagets firma, säte, aktiekapital och verksamhet

bolagsstämma * ► sammanträde där aktieägarnas rätt att besluta i bolagets angelägenheter utövas, Aktiebolagslag (1975:1385) 9:1

bordläggning * ► beslut om uppskjutande av behandling av en viss fråga i styrande församling

borgen * ► garantiförbindelse för någons skuld

borgenslån * ► lån där en borgen är säkerhet

borgensman * ► person som går i borgen för annan person vid t.ex. borgenslån

borgenär * ► fordringsägare, person som har en fordran mot någon annan, gäldenären

boskillnad * ► upplösning av äktenskaplig egendomsgemenskap utan äktenskapsskillnad, Lag (1898:64) om boskillnad

bot * ► straff som utdöms i pengar

bouppteckning * ► upptecknandet av ett bos tillgångar och skulder samt den därvid upprättade handlingen. Bouppteckning förrättas t.ex. vid dödsfall och konkurs

bouppteckningssed * ► försäkran om riktigheten av bouppteckning

boutredning * ► alla de åtgärder som i första hand delägarna i ett dödsbo måste vidta för att möjliggöra ett kommande arvskifte

boutredningsman * ► av domstol utsedd förvaltare av dödsbo, ÄB 19:11

BrB, brottsbalken *

bristande uppbörsredovisning * ► 8 § skattebrottslagen, BrB 9 a

brott mot allmän ordning * ► samlande benämning på brott som utgör störande av ordning, hot mot samhällets ordning och säkerhet eller på annat sätt är stötande. BrB 16 kap.

brott mot griftefrid * ► BrB 16:10

brott mot rösthemlighet * ► BrB 17:9

brott mot tystnadsplikt * ► BrB 20:3

brottmål * ► rättegångsmål, där talan förs om straffrättsligt ansvar för brottslig gärning

brottsanmälan * ► anmälan till polisen av begånget brott

brottsbalken, BrB * ► avdelning i den svenska lagen som behandlar straffrättsliga frågor och som innefattar tre avdelningar: allmänna bestämmelser (kap. 1 - 2), bestämmelser om brotten (kap. 3 - 24), bestämmelser om påföljderna (kap. 25-38)

brottsbeskrivning * ► lagens beskrivning av en straffbar handling

Brottsförebyggande rådet, BRÅ * ► statlig myndighet med uppgift bl.a. att analysera brottsutvecklingen

brottskonkurrens * ► den situation som råder när en person ska dömas för flera brott samtidigt

brottslig * ► kriminell

brottsofferfond * ► fond, vars medel används för verksamhet som gagnar brottsoffer, Lag (1994:419) om brottsofferfond

brottsofferjouren * ► ideell förening som erbjuder råd och medmänskligt stöd till brottsoffer

Brottsoffermyndigheten * ► myndighet som prövar ärenden om ersättning till brottsoffer

brottsplatsundersökning * ► undersökning av en brottsplats i syfte att söka och säkra spår efter gärningsmannen samt att rekonstruera brottets händelseförlopp

brottspåföljd * ► påföljd för brott, brottsbalkens sammanfattande benämning på böter och fängelse, disciplinstraff för krigsmän, villkorlig dom, skyddstillsyn och överlämnande till särskild vård

brottsrekvisit * ► förutsättningar för att ett brott i lagens mening skall anses föreligga

brottsrubricering * ► inordnande av en konkret brottslig handling under en bestämd brottstyp, dvs. brottsbeskrivning i lagen

brottskadeersättning * ► ersättning av statsmedel för skada till följd av brott, Brottskadslag (1978:413) 1 §

brottsutredning * ► åtgärder för att klarlägga omständigheterna kring ett misstänkt brott

brukande av falsk urkund * ► BrB 14 kap.

brukande av osann urkund * ► BrB 14 kap.

brutet räkenskapsår * ► annat räkenskapsår än kalenderår, Bokföringslag (1976:125) 12 §

BRÅ, Brottsförebyggande rådet *

bröstarvinge * ► arvlåtarens avkomling, dvs. barn, barnbarn osv., ÄB 2:1

buggning vard. * ► olovlig avlyssning med hjälp av i allmänhet små dolda mikrofoner, s.k. buggar, BrB 4:9 a

bulvan * ► person som ger sken av att handla för egen räkning men som i själva verket företräder en annan

byggnadslov * ► tillstånd att uppföra, bygga om, bygga till eller riva en byggnad

bytesrätt * ► rätt för kunden att lämna tillbaka en vara och få en annan istället

böta * ► det att tvingas betala en viss summa i böter

böter * ► straff som utdöms i pengar

bötesverkställighetslagen * ► SFS-nummer 1979:189

bötfälld * ► person som har fått bötesstraff

C

casus * ► våda, olyckshändelse

causa * ► orsak, grund

civilmål * ► juridiskt mål som avser en civil tvist och alltså ej innefattar något brott. Detsamma som tvistemål

civilprocess * ► rättegång i tvistemål

civilrätt * ► de rättsregler som rör det inbördes förhållandet mellan enskilda rättssubjekt (fysiska personer eller juridiska personer), t.ex. avtalsrätt, skadeståndsrätt, familjerätt, arvsrätt och fastighetsrätt

civilstånd * ► persons familjerättsliga ställning som gift, ogift, änka, änking, sambo eller frånskild

civil talan * ► talan i tvistemål (civilmål)

copyright * ► Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

culpa * ► oaktsamhet, vårdslöshet, oförsiktighet

culparegeln * ► regel inom skadeståndsrätten och innebär att den som av oaktsamhet (culpa) orsakar en ekonomisk skada ska kompensera den som drabbats

D

dagsbot * ► bötesstraff, där böternas antal bestäms efter brottets svårighetsgrad, medan varje dagsbots storlek fastställs med hänsyn till den dömdes ekonomiska förhållanden

Datainspektionen * ► statlig myndighet som ansvarar för att personuppgifter behandlas så att otillbörliga intrång i personlig integritet inte sker

delad vårdnad * ► äldre benämning på gemensam vårdnad

deldom * ► processrättslig term för ett avgörande av sakfrågan i ett av flera gemensamt handlagda mål, eller av en särskild fråga i ett och samma mål

delge * ► formellt underrätta om beslut, dom e.d.

delge misstanke * ► meddela någon att denne är misstänkt

delgivning * ► överlämnande i lagligt bestämda former av en skriftlig handling, t.ex. en stämning, ett testamente eller ett betalningsföreläggande, till den som berörs av densamma

delgivningsbevis * ► kvitto på mottagen delgivning

delgivningsman * ► särskilt utsedd myndighetsperson som intygar att en handling har överlämnats, dvs. att delgivning har skett

delägare * ► person som äger något tillsammans med andra

direkt talan * ► rätten att föra talan direkt mot en viss part

dispens * ► 1. av myndighet medgiven befrielse från villkor eller förpliktelse enligt lag eller författning 2. provningstillstånd

dispositiv rättsregel * ► rättsregel som tillåter att parterna i ett rättsförhållande genomför en annan reglering än den rättsregeln själv innehåller

dispositivt tvistemål * ► tvistemål som är av sådan art att det står parterna fritt att reglera mellanhavandena genom förlikning

distans- och hemförsäljningslag * ► Distans- och hemförsäljningslag (2005:59)

djurplågeri * ► brott mot allmän ordning, som består i att man uppsåtligen eller genom grov oaktsamhet genom misshandel, överansträngning eller vanvård eller på annat sätt otillbörligen utsätter djur för lidande

dobbleri * ► äventyrligt spel, BrB 16:14

dolt fel * ► fel som inte är direkt synligt

dolus * ► uppsåt, vett och vilja

dombok * ► domstols samtliga domar under ett år, sammanförda och numrerade i tidsföljd

domför * ► beslutsför

domkrets * ► det territorium inom vilken en viss tingsrätt i regel är första instans

domsaga * ► rättskipningsområde (domkrets) för tingsrätt, förordningen (1982:996) om rikets indelning i domsagor

domskäl * ► den motivering rätten anför för sitt domslut

domslut * ► det slutliga ställningstagande (ogillande av talan, förpliktelse till betalning, straff etc.) som en dom mynnar ut i

domsrätt * ► jurisdiktion

domstolsförhandling * ► behandling av ett ärende i en domstol

domstolsförhör * ► formell utfrågning av vittne eller part inför domstol

domstolstrots * ► klandervärt uppträdande inför domstol

Domstolsverket * ► central förvaltningsmyndighet inom domstolsväsendet som fungerar som serviceorgan åt domstolarna

domstolsärende * ► ärenden (i motsats till tviste- och brottmål) som handläggs av allmän underrätt, såsom ärenden angående bouppteckning eller äktenskapsförord

domvilla * ► grovt rättegångsfel som kan leda till att en lagakraftvunnen dom undanröjs efter s.k. domvillobesvär. Domvilla definieras i rättegångsbalkens 59:e kapitel

domvillobesvär * ► klagan över domvilla som kan användas även sedan tiden för överklagande har gått ut

dråp * ► BrB 3:2

dröjsmålsränta * ► den ränta som skall erläggas när betalning inte sker i rätt tid

dubbelbeskattningsavtal * ► avtal mellan två stater, som ska förhindra att samma inkomst beskattas två gånger

dubbelt medborgarskap * ► medborgarskap i två länder

dödsbevis * ► intyg som utfärdas av läkare vid en persons död och som skall ange dödsorsaken, Begravningslag (1990:1144) 2 §

dödsboanmälan * ► alternativ till bouppteckning i fall där den dödes tillgångar inte förslår till annat än begravningskostnader och andra kostnader i anledning av dödsfallet, ÄB 20:8 a

dödsbodelägare * ► efterlevande make eller sambo, arvingar, universella testamentstagare, ÄB 18:1

dödsfall * ► inträffad död

dödsfallsersättning * ► ersättning som kan betalas från försäkring vid dödsfall

döma * ► avkunna dom, avgöra en rättstvist

E

ed * ► försäkran om att hålla sig till sanningen

edgång * ► avläggande av ed

edgångssammanträde * ► sammanträde som ska hållas vid konkursdomstolen tidigast en månad och senast två månader efter ett beslut om konkurs

editionsföreläggande * ► domstol kan meddela editionsföreläggande kombinerat med vite eller anlita kronofogdemyndighet för att på så sätt få fram en handling

editionsplikt * ► skyldighet att förete en skriftlig handling som har betydelse som bevis i en rättegång

efterarv * ► sekundosuccession, sådan uppskjuten rätt till arv som inträder först när annan arvinge till den avlidne i sin tur har avlidit

efterarvinge * ► arvinge som får vänta på sitt arv tills den efterlevande maken avlider

efterbevakning * ► bevakning av fordran efter utgången av den för bevakning av fordringar utsatta tiden, Konkurslag 20 §, ÄB

eftergivande * ► förklaring av part att framställt yrkande inte längre vidhålls

efterlysning * ► offentliggörande av att en person är eftersökt av myndighet

efterskänka * ► avstå från att utkräva en fordran, ett ådömt straff e.d.

egenavgift * ► social avgift som löntagaren själv skall betala, Lag (1981:691) om socialavgifter

egendomsbrott * ► förmögenhetsbrott

egendomsskada *

egenmäktighet med barn * ► brott som innebär att en person skiljer ett barn från dess vårdnadshavare, BrB 7:4

egenmäktigt förfarande * ► BrB 8:8

ekonomisk brottslighet * ► brottslighet av ekonomisk karaktär

ekonomisk förening * ► förening med ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom ekonomisk verksamhet i vilken medlemmarna deltar, Lag (1987:667) om ekonomiska föreningar 1:1

ekonomisk skada * ► skada som uppskattas i pengar

elektronisk fotboja * ► övervakningsapparat placerad på smalbenet

elektronisk övervakning * ► övervakning med elektronisk apparatur

enkel borgen * ► borgen som medför betalningsskyldighet för borgensmannen bara om fordringsägaren (borgenären) visat att gäldenären saknar förmåga att betala skulden eller håller sig undan, om annat inte har avtalats

enkelt bolag * ► av två eller flera personer slutet bolag för att utöva verksamhet utan att handelsbolag föreligger

enkelt skuldebrev * ► skuldebrev ställt till viss angiven person, Lag (1936:81) om skuldebrev 26 §

enskild egendom * ► egendom som till följd av bl.a. äktenskapsförord är enskild och inte ingår i egendomsgemenskapen, ÄktB 7:2

enskild firma * ► enmansföretag där företagaren och hans rörelse bildar en ekonomisk enhet såväl juridiskt (civilrättsligt) som skatterättsligt. Enskild firma är inte juridisk person. Ägaren måste svara med all sin egendom för företagets förpliktelser

enskild näringsidkare * ► näringsidkare med enskild firma

enskild överläggning * ► benämning på den icke offentliga överläggning som rätten efter avslutad förhandling håller för att komma fram till dom eller beslut i målet. Enskild överläggning måste hållas i nära anslutning till huvudförhandlingen, normalt samma dag eller nästföljande dag

enskiilt anspråk * ► en persons ersättningskrav som framförs i samband med åtal för brott, RB 22 kap.

enskiilt åtal * ► åtal som väcks av målsäganden eller av annan åtalsberättigad person, och inte av allmän åklagare, RB 47 kap.

erkännande * ► det att förklara sig skyldig till brott, felaktighet e.d.

ersättningsanspråk * ► krav på ekonomisk kompensation för uppkommen skada eller förlust

etnisk diskriminering * ► typ av olaga diskriminering

exculpera * ► visa att någon inte har orsakat en skada av oaktsamhet (culpa). I vissa fall anses man skadeståndsskyldig om man inte exculperar sig (presumtionsansvar). Se även: exkulpera

exekution * ► verkställighet av t.ex. dom i civilmål, utmätning och vräkning

exekutionstitel * ► dom, beslut, utslag eller annat myndighetsavgörande som kan ligga till grund för exekution

exekutiv auktion * ► auktion som förrättas genom exekutiv myndighets försorg

exekutiv myndighet * ► kronofogdemyndigheten

exigibel * ► verkställbar

existensminimum * ► belopp som en person kan anses behöva för att sörja för sig själv, make och barn

exkulpera * ► exculpera

ex officio * ► på tjänstens vägnar, på ämbetets vägnar; på domstols eller myndighets eget initiativ

expropriation * ► rättsligt förfarande genom vilken ägaren av fastighet tvingas att mot ersättning avstå från fastigheten eller en del av den

F

faderskapsmål *

faderskaps talan * ► talan i faderskapsmål, FB 1 kap.

faderskapsutredning * ► utredning av det biologiska faderskapet, utredning som görs av de sociala myndigheterna för att kunna fastställa faderskapet till ett barn

falsk angivelse * ► ett menedsbrott, BrB 15:6

falsk tillvitelse * ► ett menedsbrott, BrB 15:7

falskt åtal * ► ett menedsbrott, BrB 15:5

fast egendom * ► sådan egendom som består av fastighet

fastighet * ► enhet av fast egendom som är införd eller skall införas i fastighetsregistret

fastighetsbildning * ► Fastighetsbildningslag (1970: 988)

fastighetsdomstol * ► domstol med uppgift att pröva framför allt fastighetsbildningsmål men också andra mål med anknytning till fast egendom, som hyres- och arrendemål, bostadsrättsmål och expropriationsmål

fastighetsinteckning * ► innebär att en fastighetsägare pantsätter sin fastighet som säkerhet för en skuld

fastighetsregistret * ► för hela landet upprättat register där fastigheter och samfälligheter finns upptagna

fastighetsöverlåtelse * ► det att en fastighet formellt övergår i annans ägo genom överlåtelse av äganderätten

fastställelsetalan * ► talan vid domstol som går ut på att denna skall fastställa att t.ex. ett avtal skall tolkas på ett visst sätt eller att en viss person är ägare till en fastighet; talan går däremot inte ut på att motparten skall förpliktas att fullgöra något

finansbolag * ► bolag med tillstånd till finansverksamhet

firma * ► namn på någons ekonomiska verksamhet

firmaintrång * ► Firmalag 15 §

fiskelag * ► SFS 1993:787

flyktingförklaring * ► beslut att någon är att anse som flykting

folkbokföring * ► förteckning över personer och var de bor, Folkbokföringslag (1991:481) 1 §

fordringsägare * ► borgenär, den som har en fordran gentemot någon annan

forum * ► inom processrätten en benämning på den domstol som har såväl saklig och funktionell som lokal behörighet att uppta ett visst mål till prövning

framkallande av fara för annan * ► det att av grov oaktsamhet utsätta annan för livsfara m.m., BrB 3:9

fri bevisföring * ► bevisrättslig princip som innebär att det inte förekommer några regler som begränsar vilka bevis som får förebringas under en rättegång

fri bevisprövning * ► bevisrättslig princip som innebär dels fri bevisföring, dels fri bevisvärdering, dvs. att rätten utan begränsningar i form av regler fritt gör en bedömning av värdet av den presterade bevisningen

fri bevisvärdering * ► det att bevisvärdet av olika bevis inte är lagreglerat

frigång * ► tillstånd för en intagen att under arbetstid vistas utanför anstalten för att t.ex. arbeta eller studera

frigångare vard. * ► vardaglig benämning på en person som har frigång

frihetsstraff vard. * ► berövande av frihet som påföljd för brott

frikännande vard. * ► dom varigenom åtalad befinns oskyldig till det han åtalats för

fri rättegång * ► rättshjälpsform

frist * ► uppskov

främjande av flykt * ► hjälpa fängslad person att komma lös, BrB 17:12

F-skatt * ► system för debitering av preliminär skatt från enskild näringsidkare eller juridisk person, Skattebetalningslag (1997:483) 4:2

F-skattsedel * ► skattsedel som innebär att innehavaren skall betala F-skatt enligt skattebetalningslagen (1997:483)

fullfölja talan * ► överklaga till högre instans

fullföljdshänvisning * ► anvisningar i en dom eller i ett beslut för hur part skall gå till väga för att överklaga avgörandet

fullgörelsedom * ► dom som kan meddelas efter fullgörelsetalan

fullgörelsetalan * ► framställning till domstol där käranden yrkar att domstolen genom en fullgörelsedom ålägger svaranden att fullgöra en bestämd prestation

fullmakt * ► uppdrag att utföra rättshandlingar för annans räkning, HB 18 kap.

fullmaktsgivare *

fullmaktstagare * ► fullmaktsinnehavare, den som innehar fullmakt från någon

fullmäktig * ► 1. ledamot av fullmäktige 2. befullmäktigat ombud (med fullmakt)

fullmäktige * ► folkvalda församlingar, t.ex. kommunfullmäktige, landstingsfullmäktige och kyrkofullmäktige

fyndförseelse * ► det att inte följa gällande regler om skyldighet att tillkännage hittegods m.m., BrB 10:8

fysisk person * ► konkret en människa till skillnad från en juridisk person

fångeshandling * ► skriftligt dokument som anger överföring av en rättighet, t.ex. ett köpebrev vid förvärv av äganderätten till en fastighet

fällande dom * ► i dagligt tal benämning på dom i brottmål där rätten bifaller åklagarens talan genom att den tilltalade befinns skyldig och döms för det brott åklagaren väckt åtal för

fängelse * ► 1. kriminalvårdsanstalt, Lag (1974:203) om kriminalvård i anstalt 2. straff i form av frihetsberövande

fängelsestraff * ► brottspåföljd i form av frihetsberövande

föregelseväckande beteende * ► ett brott mot allmän ordning, BrB 16:16

förbehållsbelopp * ► belopp som en person anses behöva för att kunna försörja sig och sin egen familj och som utgör en utmätningsskyddad del av inkomsten

förberedelse * ► 1. förberedelse till brott 2. sammanträde som vanligtvis föregår en huvudförhandling i civilmål

föregivande av allmän ställning * ► obehörigen ge sig ut för att utöva myndighet, BrB 17:15

föreningsrätt * ► rätt för arbetsgivare och arbetstagare att tillhöra arbetsgivar- eller arbetstagarorganisation, MBL (1976:580) 7 §

föreskrift * ► lagregel som måste följas

företagsbot * ► BrB 36:7

företagsrekonstruktion * ► förfarande för träffande av ackord och rekapitalisering av företag på obestånd, Lag (1996:764) om företagsrekonstruktion

förfall * ► hinder att på bestämd tid fullgöra en skyldighet

förfallodag * ► den tidpunkt då en avtalad prestation skall fullgöras

författarrätt * ► den upphovsrätt en författare har till sitt verk, Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

författning * ► 1. skriven konstitution (statsförfattning) 2. samlingsbegrepp för lag, förordning och föreskrift

förfång * ► skada

förföljelse * ► det att förfölja

förförelse av ungdom * ► BrB 6:10

förgripelse mot tjänsteman * ► BrB 17:2

förgöring * ► BrB 13:8

förhandsbesked * ► provisoriskt beslut av myndighet som är bindande för myndigheten på sådant sätt att den i sitt slutliga avgörande inte får avvika från det till den enskildes nackdel

förhinder * ► omständighet som gör att någon inte kan närvara eller utföra något

förhärdad * ► den vars samvete och känslor förhärdats

förhöra *

förhørsledare * ► person som yrkesmässigt leder förhör

förhörsvittne * ► vittne vid förhör under förundersökning i brottmål

förledande av ungdom * ► BrB 16:12

förlikning * ► 1. (inom civilrätten) uppgörelse mellan parterna om ett omtvistat eller ovisst rättsförhållande 2. (inom arbetsrätten) medling i arbetstvister

förlikningsförhandling * ► förhandling mellan parterna i tvistemål

förlikningskommission * ► medlingskommission, av regeringen särskilt utsedda förlikningsmän, vanl. tre till antalet, med uppgift att försöka få till stånd förlikning i arbetstvister som berör en större del av arbetsmarknaden

förlikningsman * ► person som har till uppgift att medla i tvister

förmildrande omständighet * ► sakförhållande som motiverar lindrigare påföljd vid brott

förmyndare * ► person som förvaltar omyndigs egendom, FB 10 - 12 kap.

förmynderskap * ► förvaltning av en omyndig persons egendom och tillvaratagande av dennes rätt

förmånsrätt * ► benämning på företrädesrätt till betalning till borgenärerna vid utmätning eller konkurs enligt förmånsrättslagen (1970:979)

förmånstagare * ► person till vars förmån en försäkring, vanligen livförsäkring, tagits, med verkan att förmånstagaren blir fordringsberättigad gentemot försäkringsbolaget

förmånstagarförordnande * ► anvisning om hur livförsäkringsbelopp skall utbetalas

förmögenhetsbrott * ► sammanfattande benämning på brott mot enskilds egendom, t.ex. stöld, bedrägeri, förskingring och annan oredlighet

förneka * ► processrättslig term när part inte vill erkänna riktigheten av ett faktum som motparten åberopat till stöd för sin talan

förolämpning * ► smäda annan genom kränkande tillmäle, BrB 5:3

förordning * ► 1. av regeringen beslutad författning. 2. namn på de av EG:s rättsakter som är direkt gällande i alla medlemsstaterna

förpliktelse * ► skyldighet som man frivilligt tagit sig

förseelse * ► brott med ringa straffvärde

förskingring * ► BrB 10:1

förskott på arv * ► gåva som arvinge fått av arvlåtaren under dennes livstid och som ska räknas av från arvingens arvslott

försnillning * ► förskingring, oegentlighet

förstagångsförbrytare * ► tidigare ostraffad person

försutten tid: återställande av försutten tid * ► RF 11:11 m.fl.

försvarare * ► den som biträder den misstänkte eller tilltalade i brottmål under förundersökningen och under en eventuell rättegång

försvårande av skattekontroll * ► åsidosättande av bokföringsskyldighet, Skattebrottslag (1971:69) 10 §

försvårande omständighet * ► sakförhållande som motiverar strängare påföljd vid brott

försäkra på heder och samvete * ► under straffansvar gå i god för sanningshalten i visst påstående e.d.

försäkringsgivare * ► den som enligt försäkringsavtalet åtagit sig att utbetala ersättning till försäkringstagaren

försäkringshavare * ► den som enligt försäkringsavtal ska få en försäkringsersättning

försäkringstagare * ► den som ingår avtal med försäkringsgivare om att viss försäkring ska gälla för t.ex. en själv, en arbetstagare eller ett eget barn

försättande i konkurs * ► rättens beslut om konkursförfarande för en gäldenär, Konkurslag (1987:672)

försökspermission * ► permission som inför frigivningen kan beviljas intagna som avtjänar längre fängelsestraff

försök till brott * ► handling som innebär att man påbörjat men inte fullbordat ett brott, BrB 23

förtal * ► det att lämna uppgift som är ägnad att utsätta någon för andras missaktning, BrB 5:1

förundersökning * ► undersökning före åtal angående förmodat brott,
Förundersökningskungörelse (1947:948), SFS 2007:321

förvaltningsdomstol * ► domstol som prövar och avgör mål rörande förvaltningsmyndigheters beslut, Lag (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

förvaltningslagen * ► (1986:223), SFS 2006:703

förvaltningsprocess * ► förfarandet vid och ärenden rörande offentlig förvaltning

förvaltningsprocesslagen * ► den viktigaste förfarandelagen hos förvaltningsdomstolarna.
Den gäller rättskipningen i Regeringsrätten, kammarrätten och länsrätten. Den motsvarar rättegångsbalken hos de allmänna domstolarna men är väsentligt kortare (1971:291)

förvaltningsrätt * ► den del av juridiken som omfattar rättsreglerna för den offentliga förvaltningen

förvandling av böter * ► ersättande av utdömt bötesstraff med fängelse, BrB 25:7

förvandlingsstraff * ► Bötesverkställighetslag (1979:189) 15 - 22 §

förvanskning av urkund * ► BrB 14:2

förvar * ► uttryck för olika former av omhändertagande av föremål, t.ex. misstänkt stöldgods, eller personer

förverkande * ► förlust av något genom olämpligt beteende, t.ex. avtalsbrott, särskilt genom brottsligt beteende

föräldrabalken, FB * ► avdelning i lagboken som innehåller bestämmelser om förhållandet mellan föräldrar och barn, adoption och förmynderskap

förövare * ► person som utfört (visst) brott

G

garanti * ► utfästelse som innebär ansvar för att en vara eller en tjänst är av viss beskaffenhet, har vissa angivna egenskaper eller viss hållbarhet

gemensam vårdnad * ► det att barn står under båda föräldrarnas vårdnad, FB 6:3

generalexekution * ► tvångsmässig verkställighet av betalningsanspråk som innebär utsökning i gäldenärens hela egendom, dvs. Konkurs

genfordran * ► motfordran

genkärande * ► svaranden som i samma process har stämt käranden

genkäromål * ► sådan talan som svaranden i ett mål väcker mot den som är kärande och där båda målen kan handläggas gemensamt

genmäle * ► det svar som svaranden i den allmänna överrättsprocessen vid ett överklagande har att avge på den överklagandes framställning

genstämning * ► av svaranden mot käranden väckt talan

gensvarande *

giftorätt * ► ena makens rätt att vid bodelning erhålla hälften av den andre makens egendom

giftorättsgods * ► egendom som omfattas av giftorätt

giltighetstid * ► den tid under vilken något gäller

god advokatsed * ► i god advokatsed ingår bl.a. en långtgående tystnadsplikt och skyldighet att hålla klienters pengar avskilda från den egna kassan

god man * ► person som enligt lag skall utses av domstol i vissa fall att bevaka någons rätt

god tro * ► juridisk term för den situation någon befinner sig i när han med fog hävdar en viss uppfattning trots att den inte motsvarar verkligheten

godtrosförvärv * ► förvärv som någon i god tro har gjort från en överlåtare som inte haft rätt att överlåta saken

gravationsbevis * ► av centralnämnden för fastighetsdata utfärdat bevis angående de inteckningar, servitut m.m. som besvärar viss fastighet eller tomträtt

graverande * ► omständighet som har eller kan ha svåra följder

gripa * ► beröva någon friheten under förundersökning utan beslut av domstol,
Förundersökningskungörelse (1947:948) 6 §

grov oaktsamhet *

grund för talan * ► omständigheter som en part stöder sin talan på i rättegång, t.ex. avtal, skadegörelse

grundlag * ► de lagar som tillsammans bildar ett lands statsförfattning eller konstitution, nämligen regeringsformen, successionsordningen, tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen

gåvobrev vard. * ► skriftlig handling som innebär utfästelse eller bekräftelse av en gåva

gåvoskatt * ► skatt som utgår på gåva

gäld * ► skuld

gäldenär * ► person som har en skuld till annan, borgenären

gäldenärsbrott * ► gemensam benämning på den typ av brott som en gäldenär gör sig skyldig till när han sviker sina skyldigheter gentemot fordringsägarna. Förekommer t.ex. i samband med konkurser. BrB 11 kap.

gälldränta * ► skulldränta

gärning * ► aktiv handling

gärningsbeskrivning * ► redogörelse som en åklagare i stämningsansökan lämnar för den brottsliga gärning som en tilltalad sägs ha gjort sig skyldig till

gärningsman * ► den som vid ett brott utför själva gärningen, till skillnad från anstiftare och medhjälpare

H

halvtidsfrigivning * ► frigivning efter att halva strafftiden avtjänats

handelsbalken, HB * ► del av lagboken som återger några av de viktigaste

lagbestämmelserna inom handelsrätten, t.ex. avtalslagen, köplagen och skuldebrevslagen

handelsbolag, HB * ► bolag slutet av två eller flera personer som har avtalat om att gemensamt utöva näringsverksamhet

handelsregister * ► av Patent- och registreringsverket fört register över enskilda näringsidkare, handelsbolag och ideella föreningar som utövar näringsverksamhet, Handelsregisterlag (1974:157) 1 §

handelsrätt * ► sammanfattande benämning på de civilrättsliga reglerna rörande handel o.d. De innefattar bl.a. bolags-, försäkrings- och köprätt

handgemäng * ► slagsmål, särskilt med nävarna

handling * ► 1. dokument med viss rättsverkan 2. faktisk åtgärd

handlägga * ► genomföra prövning eller utredning av ärende e.d.

handläggare * ► person som genomför prövning eller utredning av ärende e.d.

handläggning * ► det att handlägga, dvs. genomföra prövning eller utredning av ärende

handpenning * ► förskott på utlovad betalning som en sorts säkerhet

handräckning * ► åtgärd som genom tvångsåtgärd genomförs av exekutiv myndighet, vanligen polis eller kronofogdemyndighet för att verkställa ett fattat beslut, t.ex. avhysning

haveri * ► olycka med fartyg eller luftfartyg; annan olycka eller skada

HB, handelsbalken; handelsbolag *

HD, Högsta domstolen *

hederligandel * ► oklanderligt levnadssätt

heder och samvete * ► del av formel vid avläggande av ed

hembud * ► säljerbjudande till någon som har förköpsrätt. Kan förekomma t.ex. vid aktieförsäljning eller vid försäljning av bostadsrätter

hemfridsbrott * ► brott som består i att man olovligen tränger in eller stannar kvar där någon annan har sin bostad, BrB 4:6

hemförsäljning * ► det att näringsidkare vid hembesök eller via telefon yrkesmässigt säljer lös egendom till konsumenter för enskilt bruk, SFS 1981:1361

hemförsäljningsavtal * ► avtal som ingås vid ett hembesök eller under en av näringsidkaren organiserad utflykt till en plats utanför dennes fasta försäljningsställe

hemligstämpla * ► anteckna på en allmän handling att den är hemlig, med uppgift om det lagrum anteckningen stöder sig på

hets mot folkgrupp * ► brott mot allmän ordning som består i hot mot, förtal eller kränkning av folkgrupp av viss ras, etniskt ursprung, nationalitet eller trosbekännelse, BrB 16:8

hindersprövning * ► prövning av om det finns något hinder mot äktenskapet, ÄktB 3:1

hindrande av förrättning * ► brott som består i att någon uppsåtligt vägrar en förrättningsman inträde, när denne har laglig rätt att fordra sådant. Brottet kan begås genom att man antingen vägrar öppna eller låser en dörr

hittegods * ► förlorat gods som någon annan tillvaratagit, Lag (1938:121) om hittegods

hovrätt * ► allmän domstol som i andra instans överprövar avgöranden som överklagats från tingsrätt

husrannsakan * ► husundersökning, polismyndighets undersökning av enskild persons hus, rum eller förvaringsställe för att t.ex. efterspana för brott misstänkt person eller söka efter föremål som är underkastat beslag

husundersökning * ► husrannsakan

huvudförhandling * ► den centrala delen av en rättegång, föregången av förberedelse (i tvistemål) eller förundersökning (i brottmål)

huvudman * ► 1. inom civilrätten en person som genom fullmakt givit någon annan rätt att t.ex. ingå avtal för hans räkning. Huvudmannen blir då bunden av avtalet om fullmäktigen hållit sig inom gränserna för fullmakten. 2. inom förvaltningsrätten den som juridiskt och?

hypotek * ► pant som inte överlämnas till pantavaren, t.ex. pantbrev i en fastighet

hyra * ► 1. avtal om nyttjande av lägenhet i bostadshus. 2. Sjömanslön

hyreslagen vard. * ► vardaglig benämning på JB 12 kap.

hyresnämnd * ► statlig myndighet som bl.a. har till uppgift att medla och besluta i hyres- och bostadsrättstvister

hyresrätt * ► på avtal grundad rättighet att mot betalning använda annans byggnad eller del därav

hyrestvist * ► tvist i hyresfråga, JB 12:68

häkte * ► slutna lokal där häktad eller anhållen hålls i förvar i väntan på rättegång

häktning * ► åtgärd, beslutad av domstol, varigenom en person som misstänks för allvarligare brott berövas friheten i avvaktan på rättegång

häktningsbeslut * ► beslut av domstol att beröva friheten för en person som på sannolika skäl är misstänkt för brott som kan ge fängelse i minst ett år

häktningsframställning * ► framställning om häktning gjord av allmän åklagare där det framgår vad den misstänkte är misstänkt för, grunderna för häktningsyrkande samt tiden för frihetsberövandet

häktningsförhandling * ► domstolsförhandling där frågan om häktning av den som är misstänkt för ett brott prövas och som skall ske utan dröjsmål, dock aldrig senare än fyra dagar efter gripandet

häleri * ► sammanfattande benämning på olika slag av uppsåtlig olovlig befattning med egendom som åtkommit genom annans brottsliga gärning, t.ex. då man gömmer eller säljer stulet gods. BrB 9:6

häleriförseelse * ► ringa häleri, BrB 9:7

hälfandelning * ► princip som i regel används vid bodelning med anledning av skilsmässa

hämtning * ► tvångsmedel som används för att säkerställa att parter eller vittnen inställer sig till förhör eller rättegångsförhandlingar. Beslut om hämtning, som utförs av polismyndighet, förutsätter uttryckligt lagstöd

hänskjuta * ► överlämna till annan instans för avgörande

härskande fastighet * ► den fastighet som har rätt att nyttja annan fastighet, t.ex. att ta vatten eller väg. Jämför servitut

hävningsrätt * ► innebär att den ena avtalsparten har rätt att häva ett avtal om motparten inte uppfyllt sin del av kontraktet, dvs gjort sig skyldig till kontraktsbrott

högre instans *

Högsta domstolen, HD * ► högsta instansen inom det svenska domstolsväsendet, överrätt i mål som fullföljs från hovrätt

höra * ► förhöra

I

ideell brottskonkurrens * ► det att någon genom en handling begår flera brott

ideell förening * ► förening vars syfte är att främja medlemmarnas ideella eller ekonomiska intressen genom verksamhet som inte är ekonomisk

ideell skada * ► term för skada som inte är fysisk eller ekonomisk, t.ex. personligt lidande

ideellt skadestånd * ► skadestånd för t.ex. lidande, lyte och men, sveda och värk och olägenheter i övrigt till följd av skadan

illegal * ► som strider mot lagen, olaglig

illegitim * ► olaglig, otillåten, utan lagstöd

immaterialrätt * ► den del av civilrätten som behandlar rättsskyddet för intellektuella prestationer och kännetecken. Omfattar t.ex. upphovsrätt, patenträtt och varumärkesrätt

immission * ► störande inverkan från en fastighet på omgivande fastigheter genom rök, lukt, buller e.d.

immunitet * ► rätt att undantas från rättsliga åtgärder

in blanco * ► öppen, icke ifylld

inbrott * ► BrB 8:4

inbördes testamente * ► testamente varigenom två eller flera personer, vanligen makar, ömsesidigt förordnar om sin kvarlåtenskap till förmån för varandra

incest * ► brott som innebär att man har sexuellt umgänge med sitt barn, dess avkomling eller med sitt helsyskon, BrB 6:5

indicium * ► omständighet eller tecken som utan att direkt ge information om det som skall bevisas ändå pekar på eller gör det möjligt att sluta sig till detta

indikation * ► omständighet som utgör skäl för att anta att ett visst förhållande föreligger

indispositivt tvistemål * ► tvistemål, vari förlikning mellan parterna inte är tillåten

individualprevention * ► ett straffs eller ett skadestånds funktion att avhålla den som drabbas av det från att begå nya brott eller andra av rättsordningen ogillade handlingar

indragning av körkort vard. * ► återkallelse av körkort

indrivning * ► olika åtgärder som kan utnyttjas för att tillgodose en borgenärs krav på betalning

inexigibel * ► ej verkställbar fordran, dom e.d.

ingripande * ► åtgärd för att hindra annat förfarande

inhibition * ► av högre instans beslut som innebär att ett tidigare fattat beslut inte får verkställas

inkapacitering * ► det att genom att fysiskt hindra en person från att begå fler brott och på så sätt minska brottsligheten. Hindren kan t.ex. bestå i kirurgiska ingrepp, elektronisk bevakning, fängelse

inkassobyrå * ► byrå som arbetar med indrivning av fordringar

inkomstår * ► beskattningsår, d.v.s. det kalenderår som närmast föregår taxeringsåret

innehav * ► faktiskt förfogande

inskrivning * ► 1. registrering 2. anteckning om viss rättslig åtgärd

inskrivningsdomare * ► lagfaren jurist som förestår inskrivningsmyndighet

inskrivningsmyndighet * ► myndighet som handlägger inskrivningsärenden vid en tingsrätt

inskrivningsärende * ► ärende hos inskrivningsmyndighet, t.ex. om lagfart eller inteckning

insolvens * ► obestånd, när gäldenären inte kan betala sina skulder och denna oförmåga är mer än tillfällig

insolvent * ► som inte är i stånd att fullgöra sina ekonomiska förpliktelser

instans * ► prövningsnivå i domstol

inställelseplikt * ► skyldighet för part i en rättegång att antingen personligen eller genom ombud närvara vid förhandling

insyn * ► möjlighet till kontroll av inre förhållanden i organisation

inteckna * ► lämna säkerhet i form av pantbrev

inteckningslån * ► lån med pantbrev som säkerhet, vanligen i fastighet

integritet * ► rätt att ha ett visst eget område som är skyddat mot intrång

interimistisk * ► som gäller tills vidare i väntan på permanent lösning

interimistiskt beslut * ► tillfälligt beslut som meddelas av domstol eller myndighet och som gäller till dess att saken är slutligt avgjord

interimsförvaltare * ► förvaltare som i ordinär konkurs omedelbart utses av konkursdomaren och som handhar konkursboets förvaltning fram till första borgenärssammanträdet, då slutlig förvaltare utses

intern * ► 1. person som är intagen på fångvårdsanstalt 2. som sker helt inom en enhet

intervenient * ► benämning på den som intervenerar, dvs. med rättens tillstånd deltar i rättegången utan att för den skull vara part

intervention * ► den möjlighet som någon som inte är part i en rättegång har att träda in och delta i denna för att skydda sina egna intressen

intrång i förvar * ► olovligen bryta försegling, brev eller telegram, BrB 4:9

inventarier * ► lösa saker (i inredning)

isolering * ► det att en intagen hålls avskild från andra intagna, Lag (1974:203) om kriminalvård i anstalt 21 §

istadarätt * ► rätt för avkomling att träda i avliden arvinges ställe

jaktbrott * ► 1. det att med uppsåt eller av grov oaktsamhet olovligen jaga på annans jaktområde eller där tillägna sig vilt 2. det att vid jakt bryta mot en för jakten väsentlig bestämmelse i licensen, Jaktlag (1987:259) 43 §

J

jaktlagen * ► SFS 1987:259

JK, justitiekanslern *

JO, justitieombudsmannen *

jordabalken, JB * ► balk som innehåller grundläggande bestämmelser på fastighetsrättens område

jordbruksarrende * ► arrende för jordbruksändamål, JB 8 kap.

jourdomstol * ► tingsrätt som under ett veckoslut eller en helg har beredskapstjänst för att pröva frågor om häktning

judiciell * ► som avser domstolsväsendet

juridisk byrå * ► byrå där jurister ger hjälp i rättsliga frågor

juridisk person * ► rättssubjekt som inte är fysisk person, t.ex. bolag, föreningar, staten, kommuner och dödsbon

juridisk rådgivning * ► råd i juridiska frågor som lämnas av juridiskt biträde

juridiskt biträde * ► juridiskt utbildat biträde i rättsliga frågor

jurisdiktion * ► domsrätt, befogenhet att utöva rättskipning inom visst område

juristdomare * ► domare som har juristutbildning

jury * ► grupp av edsvurna lekmän med särskilda uppgifter i vissa domstolsprocesser såsom vid vissa tryck- och yttrandefrihetsmål

justeringsman * ► person som utsetts att justera protokoll, dvs. att bestyrka protokollets riktighet

justitiekanslern, JK * ► av regeringen utsedd lagfaren ämbetsman vars främsta uppgift är att tjänstgöra som regeringens juridiske expert

justitieombudsmannen, JO * ► titeln för riksdagens ombudsmän som är fyra till antalet och vakar över att de som utövar offentlig verksamhet rättar sig efter lagar och andra författningar samt i övrigt fullgör sina åligganden

justitieråd * ► titel för ledamot i Högsta domstolen

jämställdhetsombudsmannen, JämO * ► ombudsman med uppgift att verka för jämställdhet mellan kvinnor och män

jäv * ► det att inte vara fristående i förhållande till parterna i ett förfarande

jävig * ► obehörig på grund av jäv. Jävig är t.ex. den som är nära släkt med part eller som på annat sätt har eget intresse i saken

jävsinvändning * ► invändning i process, att någon i domstolen är jävig

jävsprocess * ► mål om tvistig fordran i konkurs

K

kammarrätt * ► allmän förvaltningsdomstol närmast under Regeringsrätten

kammarrättsråd * ► ordinarie domare i kammarrätten

kapitel * ► balkarna i Sveriges Rikes Lag är indelade i kapitel

kapning * ► det att genom olaga tvång bemäktiga sig luftfartyg eller fartyg m.m., BrB 13:5 a

klagan * ► begäran hos högre myndighet om ändring i lägre myndighets beslut

klagande * ► den som överklagar ett beslut av domstol eller myndighet

klagomål * ► formell yttring av missnöje

klander * ► talan om ändring eller upphävande av förrättning, testamente eller olika rättigheter

klander av testamente * ► göra gällande att testamente är ogiltigt, ÄB 14: 5

klausul * ► bestämmelse

knivförbud * ► innebär att det är förbjudet att bära kniv eller annat farligt föremål på allmän plats eller inom skolområde

knivlagen * ► vardaglig benämning på lag om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål (1988:254)

kollusion * ► medvetet försvårande av utredning i brottmål, genom undanröjande av bevis eller genom försök att få vittnena att avge tillrättalagda vittnesmål e.d.

kommanditbolag, KB * ► handelsbolag där minst en av bolagsmännen, komplementären, är obegränsat ansvarig för bolagets förbindelser medan de övriga bara svarar med sitt insatta kapital

kommanditdelägare * ► bolagsman i kommanditbolag som har förbehållit sig att inte svara för bolagets förbindelser med mera än han har satt in eller åtagit sig att sätta in i bolaget, lag om handelsbolag och enkla bolag (1980:1102)

kommunalbesvär * ► överklagande vid kammarrätt av kommunala organs beslut som avser beslutens överensstämmelse med kommunallagarna

komplementär * ► bolagsman i kommanditbolag med obegränsat ansvar för bolagets förbindelser, lag om handelsbolag och enkla bolag (1980:1102), SFS 2006:867

koncern * ► moderbolag och dotterföretag tillsammans, Aktiebolagslag 1:5

koncession * ► av myndighet meddelat tillstånd till viss näringsverksamhet, t.ex. radio- och TV-verksamhet, gruvdrift, miljöfarlig verksamhet

konfiskera * ► att indra enskilds egendom till det allmänna utan att full ersättning lämnas, förekommer i vissa fall som bistraff (förverkande)

konfrontation * ► 1. sammanstötning på ett konfliktartat sätt 2. polisiär åtgärd vid utredning av brott när man har en starkt misstänkt gärningsman och vill undersöka om ett vittne kan identifiera denne

konfrontationsspegel * ► spegel som är genomskinlig bara från ena hållet

konkurrenslagen * ► SFS 1993:20

konkursbevakning * ► bevakning av rätt till utdelning i konkurs

konkursfordran * ► fordran som riktar sig mot konkursgäldenär

konkursförvaltare * ► den som har hand om förvaltningen av konkursboet

konkurslagen * ► konkurslagen (1987:672), SFS 2006:706

konstitution * ► en stats författning, i Sveriges fall våra grundlagar

konsumentkreditlagen * ► lag om kredit som är avsedd huvudsakligen för enskilt bruk, Konsumentkreditlag ((1992:830), SFS 2006:712

konsumentköplagen * ► lag om konsumentens köp av lösa saker, Konsumentköplag (1990:932), SFS 2005:62

konsumentombudsmannen, KO * ► ombudsman med uppgift att övervaka, utreda, förhandla och fungera som en slags åklagare vid marknadsdomstolen i frågor om otillbörlig marknadsföring och oskäliga avtalsvillkor. KO är samtidigt chef för konsumentverket

konsumentskydd * ► det stöd som lagarna bereder för enskild konsument gentemot näringsidkare

konsumentupplysning * ► rådgivning i konsumentfrågor

Konsumentverket * ► central myndighet för konsumentfrågor, som bl.a. skall svara för värdering av varor och tjänster

kontantinsats * ► den del av priset för en vara eller tjänst som vid ett kreditköp skall betalas kontant

kontrahent * ► avtalspart

kontrakt * ► skriftligt avtal

kontraktsbrott * ► brott mot gällande kontrakt

kontraktsvård * ► brottspåföljd som kan utdömas i samband med skyddstillsyn och som innebär att den dömda genom ett avtal lovar att undergå behandling för sitt missbruk av beroendeframkallande medel

kontrasignera * ► 1. underteckna jämte annan person för att bestyrka att dokumentet i fråga överensstämmer med fattat beslut 2. signera för att betyga äkthet

konverterat gärningsmannaskap * ► när någon annan än den som de facto utfört den brottsliga gärningen bedöms vara gärningsman

koppleri * ► ett sedlighetsbrott som innebär att någon vanemässigt eller för att bereda sig vinning främjar eller utnyttjar en annan persons prostitution, BrB 6:8

korsförhör * ► motförhör, metod för vittnesförhör inför domstol som innebär att vittnet hörs turvis av båda parterna. Den part som åberopat vittnet inleder med ett huvudförhör, varefter motparten genomför ett motförhör

kraveftergift * ► det att efterge krav, dvs. att avstå från ersättningsanspråk eller del av detta

kredit * ► 1. rätt eller medgivande för någon att betala efter det att prestation lämnats 2. Låneavtal

kreditfordran * ► vid kreditköp summan av kreditbeloppet och kreditkostnaden

kreditköp * ► köp där del av betalningen görs efter varans leverans

kriminalpolis * ► 1. avdelning inom polisväsendet som har till uppgift att utreda brott 2. polisman som arbetar med att utreda brott

kriminalregister * ► register som förs hos Rikspolisstyrelsen över personer som dömts till fängelse, villkorlig dom, skyddstillsyn eller överlämnats till sluten psykiatrisk vård

kriminalvårdsanstalt * ► institution för verkställighet av fängelsestraff

kriminalvårdsnämnd * ► nämnd som prövar frågor om villkorlig frigivning, BrB 25:9, 37:4

Kriminalvårdsstyrelsen * ► central förvaltningsmyndighet för kriminalvården, Förordning (1990:1018) med instruktion för Kriminalvårdsverket 1 §

kriminell * ► brottslig

kriminellt belastad * ► person som tidigare begått allvarligare brott

kronofogde * ► utmätningsman, person som företräder kronofogdemyndigheten som har hand om indrivning av fordringar

kronofogdemyndighet * ► myndighet som ombesörjer verkställighet av domar och andra exekutionstitlar samt beslut om kvarstad och andra säkerhetsåtgärder

kroppsbesiktning * ► tvångsmedel som innebär att den som misstänks för brott varpå fängelse kan följa undersöks för att därigenom utröna om han i smuglingssyfte t.ex. svalt narkotika eller placerat det i ändtarmen

kroppsvisitation * ► tvångsmedel som till skillnad från kroppsbesiktning inskränker sig till en undersökning av den misstänktes kläder

kränka * ► begå handling som inskränker eller skadar någons rätt

kungörelse * ► muntlig eller skriftlig utsaga som innehåller ett tillkännagivande från någon myndighet

kutym * ► sedvänja inom vissa branscher som tillmäts rättslig betydelse

kvarhållande för förhör * ► åtgärd som polisen har rätt att vidta för att kunna utreda ett brott, Lag (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

kvarlåtenskap * ► samlingsbeteckning för avliden persons efterlämnade egendom

kvarsitta i boet * ► bo kvar, sitta i orubbat bo

kvarstad * ► säkerhetsåtgärd för att garantera att egendom inte bortförs och som innebär att ägaren inte längre fritt kan bestämma över sin egendom

kvarterspolis * ► polis som patrullerar visst bostadsområde

kvittning * ► avräkning av en fordran mot en annan fordran till den del beloppen täcker varandra

kärande * ► person som i en rättegång framställer krav mot en annan, svarande

käromål * ► kärandens talan, dvs. yrkanden och grunder

köpeavtal * ► avtal varigenom en säljare till en köpare överlåter egendom som köparen förvärvar med äganderätt

köpebrev * ► köpekontrakt, skriftlig handling som främst används vid köp av fastighet

köpekontrakt * ► skriftlig handling angående köp, underskriven av säljare och köpare. Vid fastighetsförsäljning utfärdas ofta ett särskilt köpebrev, i vilket säljaren kvitterar köpeskillingen och uttryckligen överlåter fastigheten på köparen. Såväl köpekontrakt som köpebrev

köpeskillning * ► det pris parterna avtalat för köp av ett visst objekt

köplagen * ► lag om köp av lös egendom, Köplag (1990:931)

körförbud * ► officiellt förbud mot användning i trafik av visst fordon

körkortslagen * ► SFS 1998:488

L

laga fång * ► term för förvärv av äganderätt, t.ex. genom köp, byte, gåva, arv eller testamente

laga förfall * ► enligt lag ett ursäktligt hinder för fullgörande av en skyldighet såsom att inställa sig i rätten

laga kraft * ► har en dom eller ett beslut vunnit, då tiden för överklagande gått ut eller rätt att överklaga inte föreligger och domen därmed kan verkställas

lagakraftvunnen * ► där tiden för överklagande gått ut

lagenlig * ► som är i enlighet med viss lag

lagfaren * ► juridiskt utbildad för behörighet att inneha domartjänst

lagfart * ► inskrivning i fastighetsregistret av en persons förvärv av äganderätt till fast egendom

lagföring * ► det att ställa någon till ansvar för ett brott

laglig * ► som uppfyller lagens krav

laglighetsprövning * ► prövning av lagligheten av kommunalt beslut, Kommunallag (1991:900) 6 § 10 kap.

laglott * ► hälften av en bröstarvinges eller dennes avkomlings arvslott, som är skyddad mot arvlåtarens testamentariska förfogande

laglydnad * ► det att rätta sig efter lagen

lagman * ► administrativ chef för tingsrätt respektive länsrätt

lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU * ► SFS 1990:52

lag om beräkning av strafftid m.m. * ► SFS 1974:202

lag om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål * ► SFS 1988:254

lag om kriminalvård i anstalt * ► lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt

lag om medborgarvittnen * ► SFS 1981:324

lag om näringsförbud * ► SFS 1986:436

lag om personutredning * ► SFS 1991:2041

lag om psykiatrisk tvångsvård, LPT * ► SFS 1991:1128

lag om registrerat partnerskap * ► SFS 1994:1117

lag om rättspsykiatrisk vård, LRV * ► SFS 1991:1129

lag om självdeklarationer och kontrolluppgifter * ► SFS 2001:1227

lag om straff för smuggling * ► 2000:1225

lag om straff för smuggling * ► SFS 2000:1225

lag om straff för vissa trafikbrott * ► SFS 1951:649; SFS 2005:285

lag om särskild personutredning i brottmål, m.m. * ► SFS 1991:2041

lag om vård av missbrukare i vissa fall, LVM * ► SFS 1988:870

lagrum * ► visst bestämt ställe i lagtext, vanligtvis en paragraf

lagstadgad * ► föreskriven i lag

lagstiftning * ► 1. procedur genom vilken lagar stiftas och ändras 2. lagarna inom ett begränsat rättsområde

lagstridig * ► som strider mot lagen, olaglig

lagtolkning * ► tolkning av ett lagrum eller - i vidsträckt mening - även av andra rättsregler

lagöverträdelse * ► det att bryta mot lagen

landsting * ► folkvalda organ för kommunal självstyrelse i ett område som i regel sammanfaller med ett län och som främst ansvarar för hälso- och sjukvård inom området

ledande fråga * ► fråga formulerad så att svaret redan antyds

legal * ► förenlig med gällande lagregler, grundad på lagregler eller föreskriven i lagregler

legalisera * ► göra eller förklara laglig

legat * ► bestämd egendom som tillfaller någon (legatarien) genom testamente

legatarie * ► den som genom testamente erhåller legat

legitim * ► laglig, som erkänns såsom berättigad av lagen

lekmannadomare * ► domare som inte är juridiskt skolad, t.ex. nämndeman

lekmannaövervakare * ► person som av domstol eller frivårdsmyndighet har förordnats till övervakare

leverans * ► försändande eller överlämnande av vara

likvid * ► betalning

likvida medel * ► tillgångar som kan disponeras för betalningar

likvidation *

likvidera * ► 1. avveckla såsom ekonomisk enhet 2. betala skuld

likviditet * ► betalningsförmåga

livförsäkring * ► försäkring varigenom ersättning lämnas vid dödsfall

livstidsstraff * ► fängelse utdömt på livtid för särskilt allvarliga brott, t.ex. mord, människorov, grov mordbrand, högförräderi, grovt spioneri och grovt sabotage

lokanstalt * ► typ av öppen eller sluten kriminalvårdsanstalt som i första hand tar emot de personer som dömts till fängelse i högst ett år

lova och försäkra * ► fras i olika typer av ed

LPT, lag om psykiatrisk tvångsvård *

LRV, lag om rättspsykiatrisk vård *

luftfartssabotage * ► BrB 13:5 a

LVM, lag om vård av missbrukare i vissa fall *

LVU, lag med särskilda bestämmelser om vård av unga *

lyte och men * ► skadeståndsrättslig term för vissa varaktiga följder av personskada som inte direkt kan uppskattas i pengar

länsrätt * ► allmän förvaltningsdomstol i första instans som dömer i främst skatte- och sociala mål

löptid * ► den tid under vilken en rättighet eller skyldighet skall gälla

lös egendom * ► egendom som inte är fast egendom, såsom lösören, värdepapper, pengar och olika slags rättigheter

lösen * ► löseskilling

löseskilling * ► 1. ersättning för egendom som inlöses enligt lösningsrätten i svensk lag, t.ex. vid expropriation 2. belopp som erläggs t.ex. för myndighets utfärdande av vissa handlingar

lösningsrätt * ► rätt att även mot ägarens vilja förvärva viss egendom mot erläggande av lösen, t.ex. i samband med godtrosvärv

lösöre * ► lös egendom som inte består av pengar, värdepapper o.d., t.ex. bilar, båtar, möbler, husgeråd

M

mannamån mot borgenärer * ► gäldenärsbrott som innebär att någon som är på obestånd gynnar viss fordringsägare på de övrigas bekostnad, BrB 11:4

markarrende * ► arrende som i huvudsak avser mark

Marknadsdomstolen, MD * ► specialdomstol som handlägger ärenden bl.a. enligt konkurrenslagen, marknadsföringslagen samt lagarna om avtalsvillkor i konsumentförhållanden respektive mellan näringsidkare

marknadsföringslagen * ► SFS 1995:450

marknadsmässig * ► som svarar mot marknadens krav

medborgarskap * ► en persons tillhörighet till en stat

medborgarvittne * ► SFS 1981:324

medbrottsling * ► medhjälpare till någon vid brott

meddela dom * ► skriftligen lämna dom

medge * ► 1. tillåta, bevilja 2. tillstå, vidgå

medgivande * ► 1. det agerande genom vilket en svarande godtar motpartens yrkande 2. Tillstånd

medhjälp till brott * ► BrB 23:4

medskyldig * ► som jämte någon annan är skyldig till visst brott

medtagande till förhör * ► åtgärd en polisman har rätt att vidta för att kunna genomföra ett förhör med någon som befinner sig på en brottsplats om denne inte frivilligt följer med och inte har godtagbart skäl att vägra

medverkan till brott * ► BrB 23 kap.

medvållande * ► skadeståndsrättslig term som innebär att en skadelidande genom oaktsamhet har medverkat till sin egen skada

mellandom * ► ett processrättsligt instrument som används för att dela upp en rättegång i flera delar, där en mellandom är en dom över en särskild fråga. RB 17:5

mellannamn * ► ytterligare efternamn som man kan lägga till mellan förnamn och familjenamn

mened * ► det att under laga ed lämna osann uppgift, BrB 15:1

mervärdesskatt, moms * ► omsättningskatt som tas ut på varor och tjänster i alla produktionsled

miljöbrott * ► brott mot miljölagstiftningen, t.ex. förorening av mark, vattendrag eller luft utan tillstånd, BrB 13:8 a

minderårig * ► underårig, ung person som inte passerat vissa åldersgränser som angivits i lag. Straffbarhetsåldern är 15 år. I övrigt är den som är under 18 år minderårig

missbruk av larmanordning * ► BrB 16:15

missbruk av urkund * ► BrB 15:12

misshandel * ► brott som innebär att någon uppsåtligen tillfogar en annan person kroppsskada, sjukdom eller smärta eller försätter honom i vanmakt eller annat sådant tillstånd, BrB 3:5

missnöjesanmälan * ► anmälan till myndighet om att beslut kommer att överklagas

misstänkt * ► den som med viss sannolikhet kan antas ha begått ett brott

moderbolag * ► huvudföretag i en koncern varur vanligen andra företag uppstått

moms * ► mervärdesskatt

mord * ► brott som innebär att någon uppsåtligen berövar en annan person livet, BrB 3:1

mordbrand * ► BrB 13:1, 2

motfordran * ► genfordran, fordran som står emot en huvudfordran och därmed åstadkommer en kvittningssituation

motfråga * ► vid förhör fråga som ställs för att ledsaga motsatt aspekt

motförhör * ► korsförhör

motivationssamtal * ► samtal med intagen med syfte att få denne att inse vikten av drogfrihet

mottagningsbevis * ► kvitto på mottagande av postförsändelse

muddra vard. * ► genomsöka någon för att lägga beslag på något värdefullt

muntlig förberedelse * ► särskild förhandling före huvudförhandling i civilmål

muntlighetsprincipen * ► en av huvudprinciperna i den svenska rättegångsordningen, enligt vilken argumentation, vittnesutsagor osv. skall ske muntligen och inte ens får bestå i uppläsning av i förväg iordningställda skrifter

muta * ► otillbörlig gåva som ges för att mottagaren ska gynna givarens intressen. Den som ger en muta kan dömas för bestickning och mottagaren för mutbrott, BrB 17:7, 20:2

mutbrott * ► BrB 20:2

myndig * ► medborgare med full rättshandlingsförmåga

myndighetsmissbruk * ► brott som föreligger när någon vid myndighetsutövning uppsåtligen åsidosätter vad som till följd av lag eller annan författning gäller för myndighetsutövning, BrB 20:1, 2 st

myndighetsutövning * ► begrepp som anger samhällets maktbefogenheter i förhållande till medborgarna, t.ex. när staten eller kommunen bestämmer över medborgarna genom bl.a. tvång, kontroll och tillståndsgivning

myndighetsålder * ► den i lag angivna ålder då en person får full rättslig handlingsförmåga, FB 9:1

mål * ► det åtal eller den tvist som är föremål för rättegång och själva rättegången

målsägande * ► målsägare, den mot vilken ett brott blivit begånget eller den som blivit förnärad eller lidit skada av ett brott

målsägandebiträde * ► biträde som förordnas av domstol och har till uppgift att stödja målsäganden under förundersökning och rättegång samt att eventuellt hjälpa till att föra talan om enskilt anspråk

målsägandebrott * ► brott som endast får åtalas efter angivelse av målsäganden

människorov * ► BrB 4:1

människosmuggling * ► olagligt införande av människor från ett land till ett annat

mönsterrätt * ► upphovsrätt till industriellt mönster

mötesfrihet * ► grundlagsskyddad frihet att anordna och delta i möten

N

narkotikabrott * ► Narkotikastrafflag (1968:64)

narkotikalagen vard. * ► vardaglig benämning för narkotikastrafflagen

narkotikamissbruk * ► tillstånd som anses föreligga när bruket av ett medel går ut över individens fysiska och psykiska hälsa och sociala anpassning

narkotikastrafflagen * ► SFS 1968:64

naturalisation * ► beviljande av medborgarskap

naturlig fordran * ► fordringsrätt som kvarstår efter preskription

nedskriva * ► minska fordran eller betalningsskyldighet

nedsättning i allmänt förvar * ► det att deponera pengar hos länsstyrelsen

normerade böter * ► BrB 25:1

notarie * ► titel på person med jurist- eller jur. kand.-examen som fullgör tingstjänstgöring

nyttjanderätt * ► rätt att nyttja eller bruka annans egendom, t.ex. genom hyra eller arrende

nåd * ► befrielse från eller nedsättning av påföljd för brott m.m.

nådeansökan * ► SFS 1974:202)

nämnd * ► grupp personer som valts eller utsetts till att vara organ för visst syfte

nämndeman * ► politiskt vald lekmannadomare som deltar i rättskipningen vid framför allt tingsrätt och hovrätt samt länsrätt och kammarrätt, med samma ställning och rösträtt som de lagfarna domarna

näringsfrihet * ► frihet att starta, driva och förändra ekonomisk verksamhet på marknaden utan tillstånd av myndighet, krav på speciell kompetens e.d.

näringsförbud * ► förbud att driva näringsverksamhet, Lag (1986:436) om näringsförbud 6 §

näringsidkare * ► den som driver näringsverksamhet

närpolis * ► uttryck för en starkare inriktning på en lokalt förankrad polisorganisation och ett mer probleminriktat och brottsförebyggande polisarbete. Närpolisen innebär en vidareutveckling av grundtanken med kvarterspoliser

nödvärn * ► BrB 24 kap.

nödvärnsexcess * ► överskridande av nödvärnsrätt

nöjdförklaring * ► förklaring där den som blivit dömd till fängelse eller villkorlig dom meddelar att han godtar påföljden. Nöjdförklaringen innebär att domen inte kan överklagas och att påföljden omedelbart kan börja avtjänas

O

oaktsamhet * ► oförsiktighet, vållande, vårdslöshet, culpa

obefogad angivelse * ► det att ange oskyldig till åtal när man har skälig anledning antaga att den angivne är oskyldig, BrB 15:6

obefogad åtal * ► det att väcka åtal fast det inte finns sannolika skäl för det, BrB 15:5

obehörig * ► som saknar formell rättighet att göra något

obehörig befattning med hemlig uppgift * ► BrB 19:7

obestånd * ► insolvens, situation som föreligger när en gäldenär inte i rätt tid kan betala sina skulder och denna oförmåga är mer än tillfällig

obevakat testamente * ► testamente där testamentstagare inte vidtagit i lag föreskriven åtgärd i syfte att hävda eller bevara sitt rättsanspråk

obillig * ► som det saknas rimliga skäl för; stötande, inte rimlig, eller inte skälig

objektiv rätt * ► rättsordningen dvs. sammanfattningen av rättsreglerna

ocker * ► det att vid avtal eller någon annan rättshandling begagna sig av någons oförstånd, lättsinne eller beroende ställning för att skaffa sig förmån, eller det att vid kreditgivning ta ränta eller annan ekonomisk förmån som står i uppenbart missförhållande till

ockerpantning * ► det att motta falsk handling, skenhandling eller check utan täckning för att använda som påtryckningsmedel vid krav, BrB 9:10

oegentlighet * ► olagligt förfarande av mindre allvarligt slag särsk. vid bokföring

offentlig försvarare * ► RB 21:3 ff

offentlig handling * ► allmän handling som inte är sekretessbelagd

offentlighetsprincipen * ► princip som innebär dels att domstolsförhandlingar ska vara öppna för allmänheten, dels att medborgarna ska ha tillgång till allmänna handlingar

offentligt biträde * ► benämning på den form av rättshjälp som kan beviljas bl.a. i mål eller ärende hos utskrivningsnämnden eller psykiatriska nämnden angående omhändertagande och vård enligt sociallagstiftningen samt beträffande avvisning, utvisning m.m. av utländsk medborgare

offentlig tillställning * ► Ordningslag (1993:1617)

offert * ► anbud med prisangivelse

officialprincipen * ► processrättslig grundsats som innebär att åklagare och domstol på eget initiativ kan föra in material i ett mål, men också förmå parterna att på olika sätt berika detta

officiell * ► av myndighet fastslagen, bestämd eller skapad

ofredande * ► det att handgripligen antasta eller medelst skottlossning, stenkastning, oljud eller annat hänsynslöst beteende trakassera annan, BrB 4:7

ogillande * ► det uttryck som i domar används för att ange att den talan som förts av käranden i tvistemål resp. åklagaren i brottmål prövats i sak men befunnits ogrundad

ogilla talan * ► döma emot den som väckt talan

ogilla åtal * ► frikänna

ogiltighet * ► samlingsbeteckning för en mängd rättsverkningar, varigenom en rättshandling inte kan göras gällande enligt sitt innehåll

ohörsamhet mot ordningsmakten * ► det att som deltagare i folksamling som stör allmän ordning inte följa ordningsmaktens tillsägelser, BrB 16:3

ojävig * ► den, mot vilken jäv ej kan anföras, opartisk

olaga diskriminering * ► det att i verksamhet diskriminera någon p.g.a. ras, hudfärg, nationella eller etniska ursprung, trosbekännelse eller homosexuella läggning, BrB 16:9

olaga frihetsberövande * ► det att beröva någon friheten t.ex. genom att föra bort eller spärra in honom, BrB 4:2

olaga hot * ► det att hota någon på ett sätt som räcker för att inge offret allvarlig fruktan för egen eller annans säkerhet till person eller egendom, BrB 4:5

olaga intrång * ► det att obehörigen tränga eller kvarstanna i kontor, fabrik eller annan byggnad eller fartyg, på upplagsplats eller annat liknande ställe, BrB 4:6

olaga tvång * ► det att genom misshandel m.m. eller genom hot tvinga annan att göra, tåla eller underlåta något, eller att utöva tvång genom hot att åtala eller ange annan för brott m.m., BrB 4:4

olaga våldsskildring * ► BrB 16:10 b

olaglig * ► som strider mot lagen, illegal

olovlig avlyssning * ► BrB 4:9 a

olovlig befattning med kemiska vapen * ► BrB 22:6 a

olovlig befattning med smuggelgods * ► Lag (2000:1225) om straff för smuggling

olovlig försäljning av alkoholdrycker * ► Lag om handel med drycker 72 §

olovlig jakt * ► Jaktlag (1987:259) 43 §

olovlig kraftavledning * ► det att olovligen avleda elektrisk kraft, BrB 8:10

olovlig körning * ► brott som består i att på väg eller i terräng föra körkortspliktigt fordon utan att vara berättigad att göra det, Lag (1951:649) om straff för vissa trafikbrott 3 §

olovligt brukande * ► brott som innebär att någon olovligen brukar någon annans sak och därigenom vållar skada eller olägenhet, m.m., BrB 10:7

olovligt fiske * ► 1. det att utan lov bedriva fiske så att intrång görs i annans enskilda fiskerätt eller av den som fiskar utan erforderligt tillstånd av myndighet 2. det att bryta mot föreskrifter om redskap, Fiskelag (1993:737) 37 §

olovligt förfogande * ► brott som innebär att någon med egendom, som han besitter men som någon annan har ägande- eller säkerhetsrätt till, vidtar en åtgärd som berövar den andre hans rätt, BrB 10:4

olovlig underrättelseverksamhet * ► spioneri som bedrivs i Sverige för annat lands räkning och som riktar sig mot ett tredje land, BrB 19:10

olycksplatsundersökning * ► polisens undersökning av olycksplatsen

olyckstillbud * ► oförutsedd, hotande händelse som lätt kunnat utveckla sig till en olycka

ombudsmannen mot etnisk diskriminering, DO *

omedelbarhetsprincipen * ► processuell grundsats som innebär att endast sådant material, som upptas vid huvudförhandlingen i målet, får läggas till grund för domen

omhändertagande * ► åtgärd mot person eller egendom som innebär antingen frihetsberövande, tillfälligt eller mer varaktigt, eller att egendom tas ifrån ägare eller innehavare på längre eller kortare tid. Förekommer t.ex. enligt Polislagen, Brottsbalken, Smittskyddslagen

omhändertagande av körkort * ► Körkortslag (1998:488)

omsorgslagen vard. * ► Lag (1985:568) om särskilda omsorger om psykiskt utvecklingsstörda

omyndig * ► person som är underårig, dvs. under 18 år (myndighetsåldern)

ond tro * ► motsatsen till i god tro

opartisk * ► som inte gynnar eller missgynnar någon part

oprioriterad fordran * ► fordran som inte är förenad med säkerhets- eller förmånsrätt i händelse av gäldenärens konkurs

ordningsbot * ► en typ av penningböter, som utdöms med ett visst belopp för olika slag av smärre trafikförseelser

ordningslagen * ► SFS 1993:1617

oredlighet mot borgenärer * ► BrB 11:1,2

oredligt förfarande * ► det att med hjälp av vilseledande förmå någon till handling eller underlåtenhet och därigenom skada den vilseledde eller någon i vars ställe denne är, BrB 9:8

oredlig uppbördsredovisning * ► 7 § skattebrottslagen, BrB 9 a

osann försäkran * ► det att lämna osann uppgift eller förtiga sanningen i skriftlig utsaga, som enligt lag eller författning avges under edlig förpliktelse eller på heder och samvete eller under annan liknande försäkran, BrB 15:10

osann partsutsaga * ► det att vid förhör under sanningsförsäkran i rättegång lämna osann uppgift eller förtiga sanningen, BrB 15:2

osant intygande * ► det att i intyg eller annan urkund lämna osann uppgift om vem man är eller om annat än egna angelägenheter eller att för skens skull upprätta urkund rörande rättshandling, BrB 15:11

oskiftat (döds)bo * ► (döds)bo som inte har varit föremål för arvskifte

oskyldig * ► icke skyldig

oskälig * ► som det saknas rättvis grund för

ostraffad * ► som aldrig fått något straff utmätt av domstol

otillbörlig marknadsföring * ► marknadsföring som strider mot god marknadsföringssed, SFS 1995:450

otillbörligt verkande vid röstning * ► BrB 17:8

otillräknelig * ► som inte kan bedöma och ta ansvar för sina handlingar

ovarsamhet * ► det att inte akta sig för att skada eller förstöra

ovarsam utsaga * ► det att av grov oaktsamhet lämna osann uppgift eller förtiga sanningen under laga ed eller sanningsförsäkran, BrB 15:3

ovillkorlig * ► som gäller utan undantag eller förmildrande villkor

P

- pant** * ► egendom som ställs som säkerhet för en fordran
- pantbank** * ► vanlig benämning på pantlåneinrättning
- pantbrev** * ► skriftligt bevis om inteckning i fastighet m.m. av visst penningbelopp, JB 6:1
- pantförskriva** * ► skriftligen sätta i pant
- panthavare** * ► den som har tagit emot en pant
- panträtt** * ► den rätt panthavare får genom pantens överlämnande
- pantsätta** * ► lämna ifrån sig såsom pant
- pantsättare** * ► den som äger det som pantsatts
- paragraf** * ► numrerat avsnitt i lag, protokoll o.d.
- parentel** * ► arvsklass
- parkeringsanmärkning** * ► av polisman eller parkeringsvakt meddelad anmärkning med uppmaning att inom viss tid betala en fastställd avgift, när fordon stannats eller parkerats i strid mot parkeringsföreskrifter, Lag (1976:206) om felparkeringsavgift 5 §
- part** * ► i processrätten den som ansöker om stämning - käranden i tvistemål och åklagaren i brottmål - och den mot vilken stämningen är riktad - svaranden i tvistemål och den tilltalade i brottmål
- partnerskapslagen** * ► Lag (1994:1117) om registrerat partnerskap
- partsbehörighet** * ► partshabilitet, rätten att vara part i rättegång. Denna rätt tillkommer alla fysiska och juridiska personer
- partsförhör** * ► förhör med part under rättegång för vinnande av bevisning
- partshabilitet** * ► partsbehörighet
- partsinlaga** * ► skrivelse till domstol från en part i ett mål
- passpolis** * ► polisenhet som utfärdar eller granskar pass
- Patentbesvärsrätten** * ► specialdomstol som efter överklagande överprövar Patent- och registreringsverkets beslut i ärenden om patent, varumärken och mönster samt namn och utgivningsbevis
- Patent- och registreringsverket, PRV** * ► myndighet som sköter registreringen av bolag och av patent- och varumärkesansökningar m.m.
- penningböter** * ► böter i form av ett viss angivet belopp
- penningtvätt** * ► åtgärder i syfte att dölja eller omsätta pengar eller andra tillgångar från brottslig verksamhet
- personakt** * ► samlad dokumentation om en person i ett mål eller ärende
- personalia** * ► uppgifter om en persons liv och verk
- personskada** * ► kroppsskada på person
- personuppgiftslagen, PUL** * ► SFS 1998:204
- personutredning** * ► särskild utredning om en misstänkts personliga förhållanden m.m. för att avgöra påföljdsfrågan i ett brottmål, Lag (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m. 1 §
- pilotmål** * ► mål vars utgång har betydelse för utgången av andra liknande mål

plädera * ► 1. utveckla sakskalet för något 2. hålla plädering

plädering * ► respektive parts slutanförande vid huvudförhandling varvid juridisk argumentation framförs

polisanmälan * ► anmälan till polismyndighet

polisdistrikt * ► verksamhetsområde för lokal polisorganisation

polisförhör *

polismyndighet * ► den lokala polisorganisationen som finns i varje polisdistrikt

posthemlighet * ► BrB 4:8

precedensfall * ► föregående likartat rättsfall som tjänar som förebild i ett senare

prejudikat * ► avgörande som är träffats av en domstol eller myndighet och som uppfattas som vägledande eller bestämmande (prejudicerande) för senare beslut av samma eller av andra organ

preklusion * ► upphörandet av en rätt till fordran, talan m.m., genom att rättsinnehavaren, trots särskild kallelse, inte låtit höra av sig före angiven dag för att göra sin rätt gällande

preskription * ► Preskriptionslag (1981:130)

preskriptionslagen * ► 1981:130

preskriptionstid * ► Preskriptionslag (1981:130)

presumtion * ► förmodan med viss rättsverkan. Antagande om att ett visst förhållande gäller till dess motsatsen är bevisad

prioriterad fordran * ► fordran med förmånsrätt i konkurs

process * ► rättegång

processa * ► driva rättegång

processbehörighet * ► processabilitet, rätt för part att själv eller genom ombud agera i rättegång

processabilitet * ► processbehörighet

processhinder * ► rättegångshinder

processrätt * ► rättsreglerna om rättegång och andra likartade förfaranden

produktansvar * ► skadeståndsansvar för personskada som en produkt har orsakat på grund av säkerhetsbrist, Produktansvarslag (1992:18) 1 §

proprieborgen * ► åtagande att svara för någon annans skuld på samma sätt som för egen. Vid proprieborgen kan fordringsägaren vid huvudgäldenärens betalningsförsummelse direkt kräva borgensmannen på pengar. HB 10:9

prövningstillstånd * ► tillstånd som vanligtvis erfordras för att högsta domstolen och regeringsrätten skall ta upp ett överklagat mål till rättslig prövning

punkt * ► den minsta enheten i lagar; kan utmärkas antingen med nummer eller bokstav

påföljd * ► gemensam benämning på olika straff samt villkorlig dom, skyddstillsyn, samhällstjänst och överlämnande till särskild vård

påföljdsbestämning * ► det att besluta om straffet

påföljdseftergift * ► domstols avstående från att i ett brottmål döma ut en påföljd trots att den tilltalade befunnits skyldig

påлага * ► avgift eller skatt som man måste betala

R

rattfylleri * ► 4 § Lag (1951:649) om straff för vissa trafikbrott

razzia * ► överraskande och noggrann undersökning genomförd av polis e.d.

RB, rättegångsbalken *

reell brottskonkurrens * ► att någon genom skilda handlingar begår flera brott med olika påföljder

regeringsråd * ► domare i Regeringsrätten

Regeringsrätten * ► allmän förvaltningsdomstol i högsta instans

registrerat partnerskap * ► samlevnadsform i parförhållande mellan två personer av samma kön med särskilda rättsverkningar p.g.a. registrering, ► SFS 1994:1117

regress * ► återvinningsstalan

regressrätt * ► rätt för en person som blivit tvungen att betala en skuld för någon annan att återkräva erlagt belopp

reklamation * ► anmärkning på köpt vara som befunnits vara behäftad med fel

rekvisit * ► förutsättning för att ett visst beteende ska rubriceras som brott

reseförbud * ► av åklagaren eller rätten meddelat förbud att utan tillstånd lämna anvisad vistelseort

resning (i mål) * ► rättsmedel som kan användas endast gentemot lagakraftvunnen dom. Om resning beviljas förordnar domstolen i regel att målet eller ärendet ånyo skall prövas av senast beslutande instans

restitution * ► återställande, t.ex. återbetalning av för mycket erlagd skatt

retentionsrätt * ► rätt för den som lagt ned arbete på något, t.ex. hantverkare, transportör, kommissionär, att hålla kvar gods i väntan på betalning

revers * ► skuldebrev

revisionsberättelse * ► årlig redogörelse av revisor som meddelar resultat av revision

revisor * ► person som yrkesmässigt sköter eller granskar ekonomisk redovisning

riksanstalt * ► kriminalvårdsanstalt som har hela Sverige som upptagningsområde. På riksanstalterna placeras de personer som dömts till fängelse i mer än ett år

rikskriminalen vard. * ► tillhör Rikspolisstyrelsen och svarar för spaning och utredning vid vissa grova brott samt för bl.a. polisens helikopterverksamhet

Rikspolisstyrelsen, RPS * ► Polislag (1984:387) 7 §

riksåklagaren, RÅ * ► RB 7:1-6

rotel * ► organisationsenhet i den offentliga förvaltningen, främst inom polisen (våldsrotel, narkotikarotel m.fl.) samt vid åklagarmyndigheter och domstolar, men även i vissa kommuner, t.ex. borgarrådens ansvarsområden i Stockholm (finansroteln, stadsbyggnadsroteln)

rymma * ► göra sig fri från tvingande förhållanden genom att avlägsna sig

rådman * ► ordinarie domare i tingsrätt eller länsrätt

rån * ► det att stjäla genom våld mot person eller genom hot som den hotade upplever farligt
m.m., BrB 8:5

rånmord * ► mord som sker i samband med stöld från person

rättegång * ► process, det förfarande genom vilket en domstol bereder och avgör tvister och
prövar ansvar för brott

rättegångsbalken, RB * ► innehåller regler för handläggning av tvistemål och brottmål i
allmänna domstolar

rättegångsbiträde * ► den som hjälper part i rättegång att föra sin talan. Rättegångsbiträdet
har inte någon fullmakt att vidta åtgärder för partens räkning utan kan endast agera i dennes
närvaro.

rättegångsfel * ► formellt fel av domstol under rättegång

rättegångsfullmakt * ► fullmakt för rättegångsombud att föra annans talan i rättegång

rättegångsförseelse * ► brott i samband med rättegång, t.ex. överklagande mot bättre
vetande av lägre rätts dom eller störande av ordningen under pågående domstolsförhandling

rättegångshinder * ► processhinder, det förhållandet att ett mål inte kan prövas i sak utan ska
avvisas, t.ex. därför att det inte tagits upp vid rätt forum

rättegångskostnad * ► den kostnad en part har för att driva en process i domstol

rättegångsombud * ► sådant biträde åt part i rättegång som har fullmakt att föra dennes talan i
målet

rättelse * ► ändring av felaktig ordalydelse till riktig

rättighet * ► subjektiv rätt

rättmätig * ► rättighet som rättsligen tillkommer någon

rättsenlig * ► laglig i enlighet med gällande rätt

rättsfaktum * ► faktisk omständighet som har viss rättslig betydelse

rättsfall * ► domstols eller myndighets avgörande av en rättslig fråga

rättsföljd * ► rättsverkan

rättsförmåga * ► rättskapacitet, förmågan att ha rättigheter och skyldigheter av olika slag, t.ex.
att ha egendom och skulder

rättshabilitet * ► rättshandlingsförmåga

rättshandling * ► handling eller viljeuttryck som medför rättsliga konsekvenser

rättshandlingsförmåga * ► rättssubjekts möjlighet att handla med rättsligt bindande verkan

rättshjälp * ► rådgivning och ekonomiskt stöd i rättslig angelägenhet, Rättshjälpslag (1996:1619)

rättshjälpsavgift * ► avgift för rättshjälp, Rättshjälpslag (1996:1619) 23 §

rättshjälpslagen * ► SFS 1996:1619

Rättshjälpsmyndigheten * ► myndighet som handlägger vissa ärenden om rättshjälp enligt
rättshjälpslagen, Förordning 1997:421

rättsinnehavare * ► bärare av viss rättighet

rättsintyg * ► intyg utfärdat av läkare i syfte att företes i rätten

rättskapacitet * ► rättsförmåga

rättskipning * ► den dömande verksamhet som samhället utövar för att upprätthålla rättsordningen

rättskraft * ► den egenskap hos ett rättsligt avgörande som innebär att det skall stå fast

rättslig handlingsförmåga * ► förmågan att själv ombesörja sina rättsliga angelägenheter, t.ex. att sluta avtal och därmed skaffa sig rättigheter och skyldigheter

rättsläkare * ► läkare som har genomgått föreskriven specialistutbildning i rättsmedicin

rättsmedel * ► de av lagen anvisade möjligheterna att få ompröva rättsliga avgöranden

rättsmedicin * ► den medicinska vetenskapens tillämpning inom rättsväsendet

rättsmedvetande * ► allmän uppfattning om lag och rätt

rättsodontologi * ► tandläkekonstens tillämpning inom rättsväsendet

rättsordning * ► det regelverk som följer av helheten av alla rättsregler i ett land

rättspraxis * ► domstolars och likställda organs prejudikat; dessa organs prejudikatbildande verksamhet

rättspsykiatrisk undersökning * ► undersökning i brottmål i syfte att kunna bedöma om det finns medicinska förutsättningar att överlämna den misstänkte till rättspsykiatrisk vård eller om den misstänkte har begått gärningen under påverkan av en allvarlig psykisk störning, Lag (1991:1137)

rättspsykiatrisk vård * ► person som av rätten bedöms lida av allvarlig psykisk störning kan istället för att dömas till annan påföljd överlämnas till rättspsykiatrisk vård

rättssak * ► händelse som skall behandlas inför domstol

rättskydd * ► lagligt skydd för enstaka personers rätt

rättskyddsförsäkring * ► skadeförsäkring som upp till ett visst belopp ger ersättning för advokat- och rättegångskostnader vid vissa former av tvister, mål och ärenden

rättssubjekt * ► någon som kan agera part i domstol eller ingå avtal. Ett rättssubjekt kan vara antingen en fysisk person eller en juridisk person

rättssäkerhet * ► rättsordning som ger den enskilde medborgaren ett visst mått av frihet och skydd mot övergrepp från andra medborgare eller från samhället självt

rättstvist * ► tvist om rättsförhållande som kan avgöras av domstol

rättsverkan * ► rättsföljd, den del av en rättsregel - eftersatsen - som anger vilka konsekvenser rättsordningen knyter till ett visst sakförhållande

rättsvillfarelse * ► innebär att en person har en felaktig uppfattning om lagens innehåll och gällande rätt, t.ex. att en viss handling är laglig trots att den är straffbar

rättsväsen * ► sammanfattning av de organ som har med lagstiftning och rättskipning att göra

S

- sabotage** * ► allmänfarligt brott som innebär att någon förstör eller skadar egendom, som har avsevärd betydelse för rikets försvar, folkförsörjning, rättskipning eller förvaltning eller för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet i riket m.m., BrB 13:4
- sak** * ► rättegångssak, mål, process, ärende
- sakens natur** * ► term som åberopas när lagregel saknas och som innebär att tvister avgörs på det mest ändamålsenliga sättet
- sakframställning** * ► den del av huvudförhandlingen i en rättegång där parterna var för sig utvecklar sin talan och bemöter vad motparten anfört
- sakkunnig** * ► av rätten eller part inkallad fackman eller expert expert som avger ett utlåtande i mallet
- sakskada** * ► skada på föremål
- sakägare** * ► den vars rätt kan påverkas av en tvist och som därför kan ha rätt att t.ex. föra talan
- sambo** * ► med sambor avses två personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll
- samboegendom** * ► 3 § Sambolag (2003:376)
- sambolagen** * ► SFS 2003:376
- sambors gemensamma bohag** * ► 6 § sambolag (2003:376)
- samhällstjänst** * ► brottspåföljd som innebär att den dömda skall utföra oavlönat arbete
- samäganderätt** * ► det att flera gemensamt äger egendom, Lag om samäganderätt (1904:48)
- sanktion** * ► 1. sammanfattande benämning på straff, ersättningskyldighet m.fl. påföljder av rättsstridigt handlande 2. om åtgärd som vidtas mot stater som bryter mot det internationella regelsystemet
- sanningsförsäkran** * ► den särskilda försäkran om att tala sanning som en part i ett tvistemål kan avlägga inför ett förhör som sker i bevissyfte
- sannolik** * ► tämligen trolig med hänsyn till föreliggande fakta
- sannolika skäl** * ► vid häktning krävs att den häktade är på sannolika skäl misstänkt för gärningen
- sedvanerätt** * ► oskriven rätt, gällande rätt som uppstått dels ur tidigare domstolsavgöranden, dels ur samhälleliga sedvänjor och som av domstolarna erkänts som bindande regler
- sekretess** * ► tystnadsplikt i det allmännas verksamhet och om förbud att lämna ut allmänna handlingar, Sekretesslag (1980:100) 1 §
- sekundosuccession** * ► efterarv
- servitut** * ► rättsförhållande där den härskande fastighetens ägare har rätt att på visst sätt använda den tjänande fastigheten (en form av nyttjande)
- session** * ► formellt möte eller sammanhängande mötesperiod i en beslutande församling, t.ex. ett parlaments vårsession resp. höstsession, eller i en domstol
- sexualbrott** * ► BrB 6 kap.
- sexuella trakasserier** * ► utöver sådant sexuellt ofredande som är straffbart enligt brottsbalken alla beteenden med sexuell anknytning som uppfattas som ovälkomna

sexuellt ofredande * ► det att sexuellt beröra barn under femton år eller förmå barnet att företa eller medverka i någon handling med sexuell innebörd, BrB 6:7

sexuellt tvång * ► det att genom olaga tvång förmå någon till sexuell umgänge, BrB 6:2

sexuellt umgänge med avkomling * ► brott som innebär att man har sexuell umgänge med sitt barn eller dess avkomling, BrB 6:6

sexuellt umgänge med syskon * ► det att ha samlag med sitt helsyskon, BrB 6:5

sexuellt utnyttjande * ► det att förmå annan till sexuell umgänge genom att allvarligt missbruka hans eller hennes beroendeställning, BrB 6:3

sexuellt utnyttjande av underårig * ► det att ha sexuell umgänge med den som är under arton år och som är ens avkomling eller står under ens fostran eller för vars vård eller tillsyn man har att svara, BrB 6:4

sexuellt övergrepp * ► sammanfatande beteckning för brott med sexuell anknytning

signaturförfalskning * ► BrB 14:5

självtäkt * ► BrB 8:9

sjöfylleri * ► 20 kap. 4 § sjölagen (1994:1009)

sjörätt * ► Sjölag (1891:35)

skadegörelse * ► BrB 12 kap.

skadelidande * ► den som fått eller åsamkats en skada

skadereglering * ► försäkringsbolags behandling av frågan hur stor ersättning som skall betalas till kund som drabbats av någon skada

skadeslös *

skadestånd * ► SFS 1972:207

skadeståndslagen * ► SFS 1972:207

skadeståndsskyldighet * ► skyldighet att betala skadestånd

skadeverkning * ► alla följder av en skada

skadevällande * ► den som genom ovarsamhet förorsakat en skada

skalbolag * ► företag som vanligen inte har andra tillgångar än stora likvidatillgångar, t.ex. kassa och omsättningsbara värdepapper, och som inte bedriver någon verksamhet

skattebrott * ► brott som består i att någon uppsåtligt lämnar en felaktig uppgift till skattemyndigheten vilket leder till att skatten blir för låg

skattebrottslagen * ► SFS 1971:69

skatteflykt * ► Lag (1995:575) mot skatteflykt 2 §

skatteförseelse * ► ringa skattebrott, Skattebrottslag (1971:69) 3 §

skatteredovisningsbrott * ► Skattebrottslag (1971:69) 7 §

skevdelning * ► jämkning vid bodelning p.g.a. äktenskapsskillnad eller under bestående äktenskap så att den make som har mest giftorättsgods kan få behålla mera av sin egendom än vad som följer av huvudregeln om likadelning, ÄktB 12 kap.

skifte * ► 1. uppdelning av egendom 2. omfördelning av markområden bland ägarna så att varje ägare får mer sammanhängande område

skiftesman * ► av domstol förordnad person med uppgift att förrätta arvskifte, ÄB 23:5

skilsmässa * ► upplösning av äktenskap genom äktenskapsskillnad, ÄktB 1:5

skuld * ► gäld, förpliktande förbindelse

skuldförbindelse * ► Lag (1936:81) om skuldebrev 1:1

skuldränta * ► ränta som löper för fordran, Räntelag (1975:635) 7 §

skuldsanering * ► möjlighet för fysisk person att helt eller delvis befrias från betalningsansvaret för sina skulder

skuldsaneringslagen * ► Skuldsaneringslag (2006:548)

skyddande av brottsling * ► BrB 17:11

skyddstillsyn * ► BrB 28 kap.

skyldig * ► som bär ansvar för eller skuld till något

skyldighet * ► något som man är skyldig att göra

skymfa * ► utsätta för grov förolämpning

skälig * ► ung. rimlig och rättvis

skäligen misstänkt * ► om person mot vilken brottsmisstanke av viss grad riktas

skälig misstanke * ► lägsta graden av misstanke om brott

slutanförande * ► slutplädering

sluten anstalt * ► kriminalvårdsanstalt med hög grad av säkerhet, Lag (1974:203) om kriminalvård i anstalt 3 §

slutet förvar * ► förvaring i säkerhetsskåp, som deponenten inte ensam har nyckel till

slutligt beslut * ► beslut varigenom en domstol på annat sätt än genom dom skiljer en fråga från sig, RB 17:1

slutlikvid * ► sista betalning av leverans eller tjänst

slutplädering * ► slutanförande i rättegång vari rättslig argumentation framförs

släktutredning * ► uppgift från folkbokföringsmyndigheten i samband med dödsfall om den avlidnes släkt

mitning * ► det att avlägsna sig från trafikolycksplats, Lag (1951:649) om straff för vissa trafikbrott 5 §

smittskyddslagen * ► SFS 1988:1472

smuggling * ► SFS 2000:1225

småmål * ► benämning på tvistemål där värdet på det som yrkas inte överstiger ett halvt basbelopp

smäda * ► utsätta för grovt nedsättande omdömen eller tillmälen

snatta * ► stjäla något av mindre värde

snatteri * ► ringa stöld, BrB 8:2

solidariskt ansvar * ► solidariskt betalningsansvar innebär skyldighet för envar av flera, som gemensamt svarar för en skuld, att vid fordringsägarens krav betala hela beloppet

soliditet * ► långsiktig betalningsförmåga

solvent * ► som har betalningsförmåga motsvarande sina skulder

spaning * ► Polislag (1984:387) 2 §

specialdomstol * ► sådan domstol som i motsats till allmän domstol har behörighet att endast uppta vissa angivna mål, t.ex Arbetsdomstolen, Marknadsdomstolen

specialexekution * ► utmätning av enstaka föremål i en förmögenhet

spridande av gift eller smitta * ► det att framkalla allmän fara för människors liv eller hälsa genom att förgifta eller infektera livsmedel, vatten eller annat, BrB 13:7

spärrat konto * ► 1. bankkonto som inte fritt får disponeras av kontoinnehavaren till exempel på grund av att inestående medel ställts som säkerhet för kredit eller att kontot har överskridits. 2. omyndigs bankkonto som är försett med överförmyndarspär

stadfästa * ► genom beslut i domstol bekräfta träffat avtal

stadga * ► formell skriftlig föreskrift på visst område eller för viss verksamhet

statens förlikningsmannaexpedition * ► statlig förlikningsman för arbetstvister

Statens kriminaltekniska laboratorium * ► myndighet med huvuduppgift att utföra opartiska kriminaltekniska laboratorieundersökningar

statslös * ► som inte är medborgare i något land

stiftelse * ► juridisk person som bildas då någon anslagit egendom att såsom självständig förmögenhet tjäna ett bestämt ändamål, t.ex. forskning eller välgörenhet

straffad * ► person som blivit dömd till påföljd av domstol

straffbar * ► 1. belagd med straff enligt lagen 2. som kan ådömas straff enligt lagen

straffbarhetsålder * ► den nedersta åldersgränsen för straffrättsliga ingripanden

straffmätning * ► domstols utmätande av straffets storlek, BrB 29 kap.

straffnedsättning * ► ådömande av lindrigare straff än som är föreskrivet för brottet, BrB 29:7

straffpreskription * ► det förhållandet att böter som inte slutbetalts viss tid efter domen efterskänks och fängelsestraff bortfaller om domen inte avtjänats efter viss tid

straffrihetsgrund * ► orsak att låta åtalad slippa straff

straffränta * ► dröjsmålsränta

straffrätt * ► juridisk disciplin som behandlar kriminalisering av vissa gärningar, ådömande av ansvar för brott och verkställighet av brottspåföljd

straffsanktionerad * ► gärning som är belagd med straff

straffskala * ► strafflatitud; den gräns nedåt och uppåt, som i lagen stagdas för straffmätning vid ett visst brott, t.ex. två till sex års fängelse

straffvärde * ► mått på hur svårt ett brott ska anses vara, vilket har avgörande betydelse för straffmätningen

straffföreläggande * ► alternativ till åtal vid brott för vilket ej är stadgat svårare straff än dagsböter eller fängelse i högst sex månader

strikt ansvar * ► skadeståndsskyldighet som inte beror på uppsåt eller oaktsamhet

stämma * ► 1. låta åtala, väcka talan 2. sammanträde med beslutande församling

stämning * ► 1. uppmaning som domstol riktar till svarande eller tilltalad att svara på käromålet respektive åtalet 2. handling som innehåller en stämning

stämningsansökan * ► den skriftliga handling som inleder talan i en rättegång, RB 13:4

stämningsman * ► av polisen särskilt förordnad person som kan anlitas av domstol eller myndighet för delgivningsuppdrag

stämpling till brott * ► det att försöka få annan att begå brott, BrB 23:2

stängda dörrar * ► avskiljande från offentlighet vid allmän domstol, RB 5

stöld * ► brott som innebär att någon olovligen tar vad annan tillhör med uppsåt att tillägna sig det, BrB 8:1

stöldbegärlig egendom * ► egendom som lätt blir stulen på grund av sitt värde; term i försäkringsvillkor

störande av förrättning eller allmän sammankomst * ► ett brott mot allmän ordning, BRB 16:4

subjektiv rätt * ► rätt eller rättighet som tillkommer en enskild

summarisk process * ► process som kännetecknas av snabb, skriftlig och förenklad handläggning

svarande * ► person mot vilken framställs krav i en rättegång

svaromål * ► svarandens talan i ett tvistemål

Svensk författningssamling, SFS * ► den officiella publiceringen av lagar och andra författningar

Sveriges Advokatsamfund * ► allmänt samfund för advokater, RB 8:1

svindleri * ► det att offentliggöra eller på annat sätt bland allmänheten sprida vilseledande uppgift för att påverka priset på vara, värdepapper eller annan egendom, BrB 9:9

svinn * ► om försvinnande av vissa varor, särskilt p.g.a. stöld

synnerliga skäl * ► särskilt tungt vägande skäl

Säkerhetspolisen, SÄPO * ► självständig enhet inom Rikspolisstyrelsen med huvuduppgift att förebygga och avslöja brott mot rikets säkerhet. Därmed avses både den inre säkerheten för statsskickets bevarande och den yttre säkerheten för nationellt oberoende

särskilda skäl * ► skäl som kan särskilt anges

sätta på fri fot * ► frige efter anhållan eller fängelsestraff

sökande * ► person som gjort ansökan

T

talan * ► det yrkande som någon framställer som sin rätt i en rättegång eller i ett mål eller ärende

taxeringsår * ► det kalenderår då självdeklaration skall avgas och taxering ske

telefonavlyssning * ► hemlig avlyssning av någons telefonsamtal

telehemlighet * ► BrB 4:8

testamente * ► kvarlåtenskapsförordnande

testamentsexekutor * ► den som i testamente blivit utsedd att förvalta och fördela testators dödsbo

testamentstagare * ► den person till vilkens förmån testamentet är skrivet

testamentsvittne * ► person som bevittnar när testatorn skriver under testamentet

testator * ► testamentsgivare, dvs. den som upprättar testamente

tilldöma * ► tillerkänna genom domslut

tillerkänna * ► förklara såsom rättmätig innehavare av något konkret eller abstrakt värde

tillgrepp av fortskaffningsmedel * ► det att olovligen ta och bruka motorfordon eller annat motordrivet fortskaffningsmedel, som tillhör annan, BrB 8:7

tillgreppsbrott * ► gemensamt begrepp för förmögenhetsbrott som innebär att någon kränker annans besittning, t.ex. stöld, rån, egenmäktigt förfarande

tillgångar * ► ekonomiska medel

tillstyrka * ► förorda antagande eller godkännande av begäran, förslag e.d.

tillstå * ► erkänna riktigheten av något

tillsynsmyndighet * ► myndighet som har att övervaka eller kontrollera viss verksamhet

tilltalad * ► den mot vilken åklagaren har väckt åtal

tillvitelse * ► anklagelse, beskyllning

tillägnelseupsåt * ► med avsikt att ta i sin besittning

tingsfiskal * ► icke ordinarie domare vid tingsrätt

tingsnotarie * ► jurist som efter avslutade universitetsstudier i juridik fullgör sin notarietjänstgöring vid tingsrätt

tingsrätt * ► allmän domstol i första instans

tjuvfiske * ► det att utan lov fiska i vatten där annan har enskild fiskerätt m.m., Fiskelag (1993:787) 37 §

tjuvskytte * ► det att med uppsåt eller av grov oaktsamhet olovligen jaga på annans jaktområde eller där tillägna sig vilt eller vid jakt som sker med stöd av licens bryta mot en för jakten väsentlig bestämmelse i licensen, Jaktlag (1987:259) 43 §

tjänande fastighet * ► den fastighet som är belastad med servitut

tomträtt * ► nyttjanderätt till fastighet under lång tid mot en årlig avgift

topplån * ► lån mot säkerhet i den sista fjärdedelen av en fastighets värde

trafikbrottslagen * ► Lag (1951:649) om straff för vissa trafikbrott

trafikförordning * ► SFS 1998:1276

trafikförseelse * ► de brott mot trafikbrottslagen som inte går under särskilda brottsrubriceringar, t.ex. fortkörning, körning mot rött ljus etc.

trafikförsäkring * ► obligatorisk försäkring för trafik med motorfordon

trakassera * ► utsätta för fortlöpande obehag

transparens * ► jämförbarhet mellan regler inom olika rättssystem

tredje man * ► den som utan att vara part ändå på något sätt berörs av en tvist eller rättshandling

tredska * ► envis ovillighet att göra som man blivit tillsagd

tredskodom * ► dom som i dispositiva mål meddelas då någon av parterna uteblir från förhandling inför rätten eller svaranden underlåter att svara på käromålet

trolöshet mot huvudman * ► det att missbruka förtroende att för någon annan sköta ekonomisk angelägenhet eller självständigt handha kvalificerad teknisk uppgift eller övervaka skötseln av sådan angelägenhet eller uppgift, och därigenom skada huvudmannen, BrB 10:5

tryckfrihet * ► varje medborgares rätt att, utan några av myndighet i förväg lagda hinder, utge skrifter, att sedan endast inför laglig domstol kunna tilltalas för deras innehåll, och att inte i annat fall kunna straffas därför, än om detta innehåll strider mot tydlig lag

tryckfrihetsförordningen * ► grundlag som reglerar tryckfriheten och allmänna handlingars offentlighet

träda i likvidation * ► ekonomiskt avveckla

tumult * ► bråk eller slagsmål med ett större antal inblandade personer

tvegifte * ► bigami, BrB 7:1

tvingande skuldsanering * ► den skuldsanering som beslutas av rätten enligt skuldsaneringslagen, SFS 1994:334 § 1

tvistemål * ► civilmål

tvångsingripande * ► tvångsvis ingripande av myndighet

tvångsintagning * ► intagning av någon på vårdanstalt mot vederbörandes vilja

tvångsmedel * ► RB 24-28

tvångsomhändertagande * ► omhändertagande med tvång för samhällsvård

tvångsåtgärd * ► åtgärd som innefattar tvång

täckning * ► stöd i form av påvisbara fakta

U

umgängesrätt * ► rätt för barn att träffa den förälder som inte har vårdnaden om barnet, FB 6 kap.

undandräkt * ► ringa förskingring, BrB 10:2

underlåtenhet att avvärja rättsfel * ► det att genom åtgärd framkalla fara för att annan skall bli utan laga skäl dömd eller annars lida av avsevärd skada, BrB 15:9

underrätt * ► domstol som dömer i första instans

undertryckande av information * ► det att lämna information, men på ett sådant sätt att dess innehåll inte står klart för mottagaren

undertryckande av urkund * ► förfalskningsbrott som begås av den som utan att ha rätt till det förstör, gör obrukbar, undanskaffar eller på annat sätt försvårar eller omöjliggör att en urkund används som bevismedel

universalarvinge * ► den som ärver hela kvarlåtenskapen, fränsett det som enligt testamente kan tillkomma annan

uppbördsredovisningsbrott * ► 8 § skattebrottslagen

upphovsrätt * ► Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

upplopp * ► BrB 16:1

upplåta * ► låta någon få använda

upplåtelse * ► begränsad rätt att utnyttja viss egendom
uppmaning till brott * ► BrB 16:5
uppror * ► BrB 18:1
upprätta ett kontrakt * ► i skrift framlägga ett avtal
upprättelse * ► få sitt anseende återställt genom friande från oriktiga beskyllningar
uppskov * ► tillåtelse att viss åtgärd eller handling skjuts upp
uppsåt * ► avsikt
uppsåtligen * ► avsiktligt
uppvigling * ► ett brott mot allmän ordning, BrB 16:5
urkund * ► skriftlig handling som bevisar visst rättsförhållande, t.ex. protokoll, kontrakt, legitimation
urkundsförfalskning * ► BrB 14:1
utdelning * ► den del av ett aktiebolags vinst som tillfaller aktieägarna
utfästelse * ► avgivet löfte som kan göras rättsligt gällande av annan
utlämning för brott * ► utlämning till ett annat land av person som där är misstänkt, åtalad eller dömd för brott
utlämningslagen * ► SFS 2005:716
utmätning * ► form av exekution som innebär att kronofogden tar i anspråk en gäldenärs lön eller egendom i syfte att ge borgenär betalning för en icke betald skuld
utmätning av lön * ► det vanligaste sättet för kronofogden att driva in pengar
utmätningfri * ► den del av egendomen eller inkomsten som inte omfattas av utmätning
utpressning * ► BrB 9:4
utredning * ► 1. grundlig, klarläggande undersökning 2. resultat av en utredning
utslag * ► benämning på myndighets slutliga avgörande av mål eller ärende, särskilt om domstols avgörande i rättegång
utsökning * ► indrivning av fordran på laglig väg
utsökningsbalken, UB *
utvisning * ► 1. beslut om att rätten att vistas i Sverige återkallas 2. verkställighet av utvisning, SFS 2005:716

V

vallning * ► kringförande av misstänkt på brottsplats; led i rekonstruktion av brott
vapeninnehav * ► Vapenlag (1996:67)
vapenlicens * ► vapentillstånd, Vapenlag (1996:67) 4 §
vapentillstånd * ► vapenlicens, Vapenlag (1996:67) 4 §
vapenvägrare * ► värnpliktig som vägrar att genomgå egentlig militär utbildning
varning * ► förmaning, tillrättavisning
vederhäftig * ► 1. saklig och sanningsenlig 2. som kan uppfylla sina ekonomiska åtaganden
vederlag * ► ersättning

vederlägga * ► bevisa den fullständiga felaktigheten hos utsaga, resonemang etc.

verifikation * ► skriftligt underlag för ekonomisk transaction

verkställa * ► åstadkomma det faktiska utförandet av t.ex. en order eller ett beslut

verkställbar * ► dom eller beslut som kan verkställas

verkställighet * ► genomförande av de konsekvenser som en dom eller ett utslag medför, t.ex. genom utsökning, indrivning av böter eller intagning på anstalt

vetorätt * ► befogenhet att inlägga förbud, t.ex. ett statsöverhuvuds rätt att hindra ikraftträdandet av en lag

vidimera * ► bestyrka riktigheten av en kopia

vigselbevis * ► dokument som bevisar att ett par har ingått äktenskap

vilandeförklaring * ► förordnande av domstol om att den fortsatta handläggningen av ett mål uppskjuts i avvaktan på att visst hinder skall undanröjas eller att ytterligare fakta resovisats

villkorlig dom * ► BrB 27 kap.

villkorlig frigivning * ► BrB 33 kap.

vilseledande * ► som leder på fel väg, missleda

vinna laga kraft * ► innebär att tiden för överklagande går ut

visering * ► utfärdande av bevis i utländsk medborgares pass eller annan handling om rätt till inresa och viss kortare tids vistelse i det land vederbörande begärt visum till

visum * ► tillståndsbevis för inresa eller uppehåll i ett land

vite * ► tvångsmedel som används för att förmå den vitesförelagde att i visst avseende göra eller låta bli att göra något

vitsorda * ► 1. intyga något genom att ge vitsord 2. medge riktigheten eller skäligheten av ett visst sakförhållande

vittne * ► någon som har upplysning rörande sakförhållande eller händelseförlopp

vittnesattest * ► av vittne nedtecknad redogörelse för vad han iakttagit

vittnesed * ► ed som avläggs under straffansvar av vittne inför rätten innan vittnesmål lämnas

vittnesförhör * ► förhör av vittne

vittnesjäv * ► omständighet som föreligger när en person på grund av släktskap eller annat intresse i saken inte är lämplig att vittna

vittneskonfrontation * ► polisiär åtgärd vid utredning av brott när man har en starkt misstänkt gärningsman och vill undersöka om ett vittne kan känna igen (identifiera) denne

vittnesmål * ► det ett vittne har att berätta

vräkning * ► avhysning

våda * ► olyckshändelse, oavsiktlig skada på någon eller någons egendom

våld eller hot mot tjänsteman * ► BrB 17:1

våldsamt motstånd * ► det att genom att sätta till motvärn eller eljest med våld söka hindra någon i hans myndighetsutövning, BrB 17:4

våldsamt upplopp * ► BrB 16:1, 2

våldta * ► tilltvinga sig samlag med någon genom våld

våldtäkt * ► BrB 3:7

vållande till annans död * ► det att av oaktsamhet orsaka annans död, BrB 3:7

vållande till kroppsskada eller sjukdom * ► det att av oaktsamhet åsamka någon annan person sådan kroppsskada eller sjukdom som ej är ringa, BrB 3:8

vållande till miljöstörning * ► BrB 13:9

vårdnad * ► rätten och plikten att sörja för allt som rör ett barns person och att besluta i barnets personliga angelägenheter

vårdnadshavare * ► den som har vårdnaden om ett barn, vanligen båda föräldrarna, även vid skilsmässa, om inte domstol beslutar annorlunda

vårdnadsutredning * ► utredning som domstol kan uppdra åt lämpligt organ att verkställa för att ge domstolen underlag för bedömning av en vårdnadsfråga

vårdslös försäkran * ► BrB 15:10

vårdslöshet * ► oaktsamhet

vårdslöshet i trafik * ► Lag (1951:649) om straff för vissa trafikbrott 1 §

vårdslöshet med gift eller smittämne * ► spridande av gift eller smitta, eller miljöbrott som skett p.g.a. oaktsamhet, BrB 13:9

vårdslöshet med hemlig uppgift * ► BrB 19:9

vårdslöshet mot borgenärer * ► det att när man är på obestånd eller när påtaglig fara föreligger för att man skall komma på obestånd, fortsätter rörelse under förbrukande av avsevärda medel utan motsvarande nytta för rörelsen, BrB 11:3

vårdslös myndighetsutövning * ► om myndighetsmissbruk begås av grov oaktsamhet dömes för vårdslös myndighetsutövning

vårdslös rådgivning * ► det att i utövningen av rådgivningsverksamhet av grov oaktsamhet främja en straffbelagd gärning, Lag (1985:354) om förbud mot yrkesmässig rådgivning i vissa fall, m.m.

vårdslös skatteredovisning * ► skatteredovisningsbrott som begås av grov oaktsamhet, SFS 1971:69

vårdslös skatteuppgift * ► det att på annat sätt än muntligen av grov oaktsamhet lämna oriktig uppgift till myndighet och därigenom ge upphov till fara för att skatt undandras det allmänna eller felaktigt tillgodoräknas eller återbetalas, Skattebrottslag SFS 1971:69

vårdslös tillvitelse * ► BrB 15:7

väcka åtal * ► det att åklagaren yrkar ansvar för brott

värdebeständig * ► vars värde består

värdepapper * ► samlande benämning på aktier, obligationer, statsskuldväxlar och andra delägarrätter eller fordringsrätter avsedda för och omsatta på den allmänna marknaden

värdesak * ► värdeföremål

värdesäkring * ► skydd mot värdeminskning p.g.a. inflation

Y

yrka * ► formellt kräva beslut med visst innehåll

yrka ansvar * ► det att en åklagare begär att någon skall dömas för brott

yrka avslag * ► förespråka ett nekande svar till viss formell begäran

yrkande * ► begäran av part om att domstol eller myndighet ska meddela dom eller beslut med ett visst innehåll

yttrande * ► uttalande, formellt tillkännagivande, offentligt framförd uppfattning

yttrandefrihet * ► grundlagsskyddad rätt att framföra åsikter offentligt

yttrandefrihetsgrundlagen, YGL * ► grundlag som reglerar yttrandefriheten

yttra sig * ► muntligen framföra sin uppfattning

Å

åberopa * ► hänvisa till såsom stöd för sin uppfattning

åberopa som vittne *

åklagarbrott * ► brott under allmänt åtal som åklagaren kan åtala, även om angivelse inte skett

åklagarmyndighet * ► myndighet som har i uppgift att utreda och vid domstol åtala för brott

åklagarväsende * ► myndighetsorganisation för åklagarverksamhet

åsiktsfrihet * ► grundlagsskyddad rätt för enskild att fritt uttrycka sina åsikter. Innefattar yttrande-, informations-, mötes-, demonstrations-, förenings- och religionsfrihet

åsyna vittne * ► vittne som har sett något med egna ögon

åtal * ► formellt yrkande om ansvar för (visst) brott inför domstol; vanligen framlagt av åklagare

åtalseftergift * ► beslut att inte åtala som en åklagare kan fatta i vissa fall

åtalspreskription * ► BrB 35:1-4, 6

åtalspunkt * ► ett av flera åtal (brott) i samma stämningsansökan

åtalsunderlåtelse * ► RB 20:7

återbetalningsskyldighet * ► skyldighet att betala tillbaka lånat eller felaktigt utbetalt belopp

återfall i brott * ► det att en person som en gång begått ett brott begår brott på nytt

återfallsförbrytare * ► person som tidigare varit straffad och återigen blivit brottsling

återförvisning * ► det att högre instans beslutar att skicka tillbaka ett mål till den lägre instansen för ny prövning

återkallande av talan * ► processrättslig term som innebär att käranden i en rättegång tar tillbaka sina yrkanden. Ett återkallande leder till att rätten avskriver målet från vidare handläggning

återkallelse * ► upphävande av tillstånd lämnat av myndighet

återkrav * ► rätt att kräva betalning för det man lagt ut för någon annan

återställande av försutten tid * ► extraordinärt rättsmedel varigenom talan får föras fastän fristen härför löpt till ända

återtagning * ► creditsäljarens återtagande av obetald vara

återupptagande av mål * ► det att domstol upptar kärandes talan, som tidigare på grund av dennes utevaro förklarats förfallen. Återupptagande sker även i de fall då mål återförvisas från högre till lägre instans

återvinning * ► den möjlighet en part som p.g.a. utevaro eller uteblivet svaromål fått en tredsakodot emot sig har att få målet återupptaget till behandling

åtkomsthandling * ► fångeshandling

åverkan * ► ringa skadegörelse, BrB 12:2

Ä

äganderättsförbehåll * ► säljarens förbehåll om äganderätt vid kreditköp

äkta makar * ► par som ingått äktenskap

äktenskapsbalken, ÄktB *

äktenskapscertifikat * ► intyg till utländsk myndighet att inga hinder för ingående av äktenskap föreligger

äktenskapsförord * ► skriftlig handling varigenom makar eller blivande makar bestämmer att egendom som tillhör eller tillfaller någon av dem skall vara dennes enskilda egendom, ÄktB 7:3

äktenskapshinder * ► de i lag angivna hindren mot äktenskap

äktenskapsskillnad * ► upplösande av äktenskap, ÄktB 1:5, ÄktB 5

ärva * ► överta genom arv med avseende på egendom etc.

ärvdabalken, ÄB *

Ö

ögonvittne * ► person som har varit direkt iakttagare av viss händelse

öknamnsregister * ► polisens förteckning över brottslingars öknamn

ömmande fall * ► fall som förtjänar gynnsam behandling på grund av sina särskilda känsloladdade omständigheter

öppen anstalt *

öppet förvar * ► förvaring i säkerhetsskåp, vilket deponenten själv förfogar över

öppet köp * ► mellan köpare och säljare ingånget avtal som innebär att köparen inom viss tid har rätt att vidbli köpet eller avstå från det

överbevisa * ► oemotsägligt fastlägga oriktigheten av något genom att anföra egna bevis

överenskommelse * ► handlingslinje som bestämts i samråd med någon eller mellan inblandade parter

överförmyndare * ► FB 19 kap.

övergrepp i rättssak * ► BrB 17:10

överklagande * ► begäran om förnyad prövning i högre instans av domstols eller myndighets beslut

överlåtelse * ► det att låta övergå i annans ägo genom försäljning eller bortskänkande

överläggning * ► det att överlägga

överlämnande till särskild vård * ► brottspåföljd som inkluderar vård inom socialtjänsten, vård enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall, sluten psykiatrisk vård eller vård i specialsjukhus för utvecklingsstörda samt öppen psykiatrisk vård

överlämnande till vård inom socialtjänsten *

överprövning * ► det att högre instans prövar ett avgörande från lägre instans

övertagande * ► om ägandeförhållanden; det att t.ex. barnen får äganderätten till föräldrarnas egendom

övertrassera * ► ta ut mer pengar från visst konto än vad som finns att tillgå

överträda lagen * ► bryta mot lag

överträdelse av myndighets bud * ► det att olovligen förfoga över egendom som är föremål för utmätning, kvarstad eller annat av myndighet meddelat förbud, BrB 17:13

övervakare * ► person utsedd av kriminalvården för att hålla kontakt med dem som dömts till skyddstillsyn (samhällstjänst eller kontraktsvård) eller är villkorligt frigiven från fängelsestraff

övervakningsnämnd * ► nämnd inom kriminalvården som har allmän tillsynsfunktion vid såväl frivård och häkten som anstalter